

BIRŽELIO 14-OJI – GEDULO IR VILTIES DIENA! BIRŽELIO 15-OJI – OKUPACIJOS IR GENOCIDO DIENA!

LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTĖS DALIOS GRYBAUSKAITĖS METINIS PRANEŠIMAS

2013 m. birželio 11 d.

Mieli Lietuvos žmonės, gerbiami Seimo nariai, svečiai,

Dar visai neseniai, tik prieš dvidešimt penkerius metus, iš pogrindžio išlaisvinome Vytį, Gedimino Stulpus, Trispalvę ir Tautinę Giesmę, o lietuvių kalbą įteisinome kaip valstybinę. Atgavome savo valstybės simbolius ir, kaip sakoma, per vieną naktį iš liaudies tapome tauta.

Lietuvos Sąjūdžio išbū-dintas tautos apsisprendimas patiems kurti savo valstybę ir daugiau niekada neleisti Lietuvoje tvarkytis svetimiems šiandien mums leidžia džiaugtis laisve ir tuo, ką sugebėjo pasiekti mūsų dar labai jauna valstybė.

Kviečiu visus atviro pokalbio apie Lietuvos vietą pasaulyje ir padėtį mūsų šalyje.

Ketvirtis amžiaus paženklintas įvykių, rodančių, kad sugebame tvarkytis su mums tenkančiais iššūkiais, tampame vis savarankiškesni ir atsakingesni už savo Tėvynę.

Lietuva labai pasikeitė ir sustiprėjo. Žmonės jau pajuto, ką reiškia gyventi kitaip, būti europiečiais, spręsti patiems. Suprasdami atsakomybę už savo kraštą, telkiamės ir neatpažįstamai keičiame Lietuvą.

Po daugybės mums tekusių išbandymų mus vėl lydi sėkmė. Šiomet Lietuvos vardas ne kartą skambėjo tarp Europos geriausiųjų - ekonomikos, sporto, inovacijų, investicijų ir kitose srityse. Europa ir pasaulis įvertino mūsų žmonių pastangas.

Mažutė Lietuva virsta neeilinių gebėjimų šalimi.

Praėję metai buvo pažymėti auksinių akimirkų. Mūsų nepriklausomybės vaikai žengė ant aukščiausių pakylų laiptelių, įtvirtindami Lietuvą sporto, mokslo ir technologijų pasauliui žemėlapiuose. Džiaugėmės už juos ir už save.

Pristatėme Lietuvą pasauliui ir atradome daugiau jos savybę.

Sėkmė mus lydėjo ten, kur neabejodami ėmėmės atsakomybės ir ryžtingų veiksmų, suprasdami, kad niekas kitas, tik

mes patys, galime tai padaryti.

Visose srityse jau užaugo talentingų ir pilietiškų kūrėjų karta. Turime įžvalgių ekonomistų, atsakingų verslininkų ir politikų. Inovatyvių mokslininkų ir ūkininkų, pilietiškų žurnalistų ir mokytojų. Tikrai yra kam kurti skaidrią, saugią ir modernią valstybę.

Todėl šiandien būtent ir noriu pakviesti mus visus **tapti tikrais savo valstybės šeimininkais.**

Geopolitiniai procesai smarkiai keičia pasaulį. Bandymai mus sumenkinti, sustabdyti, suklaidinti, papirkti, padaryti priklausomus, nuspręsti už mus - nesibaigs. Dėl geografinės padėties ir dydžio buvome ir esame Rytų ir Vakarų interesų zonoje, todėl **už galimybę patiems kurti savo valstybę turime kovoti nuolat.**

Kiekvienai kartai tenka savi išbandymai.

Turime nepasiduoti įtakoms, nepasiduoti, išlikti laisvi, kritinėse situacijose rasti būtinus sprendimus, pasipriešinti ir ginti savo valstybės interesus. Turime būti stiprūs viduje, kad galėtume atsilaikyti prieš išorės grėsmes, kurios vis modernėja.

Kiekvieno mūsų pasirinkimai gali būti lemtingi.

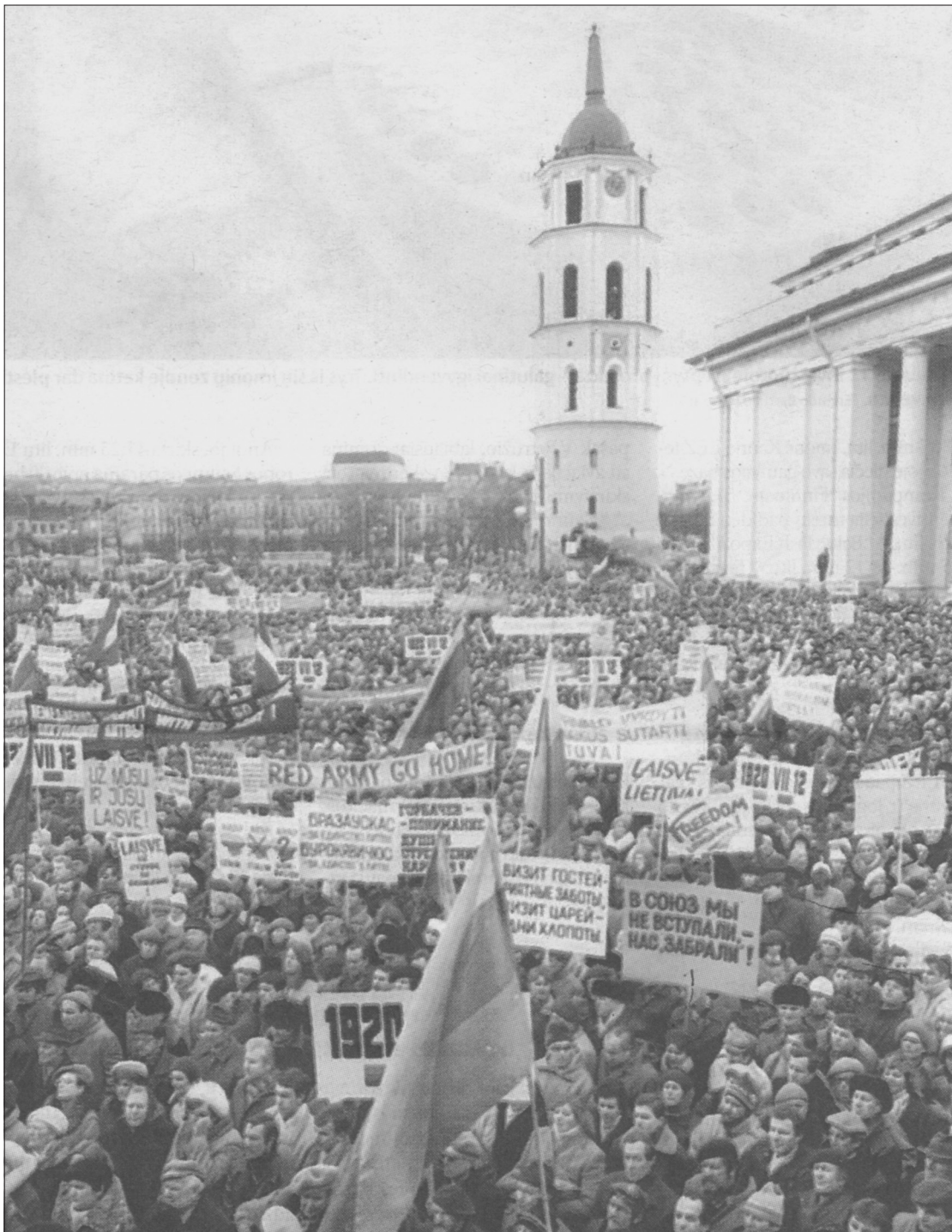
Po mėnesio pirmą kartą **pirmininkausime Europos Sąjungos Tarybai.** Mums visiems reikės ieškoti ne tik Lietuvai, o jau 28-ioms Europos Sąjungos šalims geriausių sprendimų.

Ši pareiga mums tenka sudėtingu laikotarpiu - Europai išgyvenant istorinius išbandymus. Pirmininkavimas pareikalaus sumanaus veiksmų koordinavimo ir tarpininkavimo.

(Nukelta į 4 psl.)

Dėmesio skaitytojams ir rėmėjams. Pranešame, kad „Dirvos“ priešatostoginė laida Nr. 14, bus išleista liepos 2 d. Po atostogų laikraštis bus išleistas liepos 23 d.

Visiems skaitytojams ir rėmėjams linkime malonių vasaros atostogų!

Nebaigtojo Sąjūdžio kelio tęsoje turi vyrauti tauta ir valstybė.

BIRŽELIO 1 D. IŠKILMINGAI PAMINĖTAS LIETUVOS SĄJŪDŽIO 25-METIS

Vilnius, birželio 1 d. (ELTA). Birželio 1 d. keturioliktojo Lietuvos Sąjūdžio suvažiavimo metu buvo iškilmingai paminėtas jo 25-metis. Suvažiavime dalyvavo Lietuvos Sąjūdžio garbės pirmininkas, europarlamentaras profesorius Vytautas Landsbergis, arkivyskupas Gintaras Grušas bei Kovo 11-osios akto signatarai Algirdas Vaclovas Patackas ir Kazimieras Motieka. Po Sąjūdžio narių ataskaitų ir prisakymų įvyko jo pirmininko ir tarybos rinkimai, pareiškimų ir rezoliucijų priėmimas. Vakare renginį vainikavo šventinis Sąjūdžio koncertas aikštėje prie Seimo rūmų.

Sąjūdžio pirmininkas Rytas Kupčinskas pažymėjo, jog lietuvių tauta, sukūrusi ir apgynusi savo valstybę 1236 m., didžiulių savo pastangų dėka ją atkūrė ir 1918 bei 1990 m.

„Prieš 22 metus nepriklausomą demokratinę Lietuvos Respubliką atkūrė Lietuvos Sąjūdis, pažadinęs Lietuvos žmonių dvasią, gražinęs atsakomybės jausmą už savo Tėvynės ateitį, įkvėpęs darbo ir gyvenimo viltį. Daugybės pasišventėlių pastangos prieš ketvirtį amžiaus per trumpą laiką Sąjūdį pavertė visos Lietuvos geros valios žmonių Sąjūdžiu“, - žinių agentūroje ELTA surengtoje spaudos konferencijoje kalbėjo jis.

Tarybos pirmininkas Vidmantas Žilius sakė, jog Sąjūdžio tikslas - palaikyti ir stiprinti Lietuvos valstybę, jos vientisumą ir nedalomumą, padėti išlaikyti ir įtvirtinti taip sunkiai iškovotą Nepriklausomybę.

Sąjūdžio vicepirmininkas Kazimieras Garšva pažymėjo, jog suvažiavimo metu buvo pa-

teikiamos 7 rezoliucijos. Viena jų - rezoliucija dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijos, Valstybinės kalbos įstatymo ir teritorijos vientisumo laikymosi. **„Lietuvos Sąjūdis reikalauja nepažeidinėti Konstitucijos, įstatymų ir iš naujo nekurti teritorinės autonomijos su antra ar trečia valstybine kalba**, neįteisinti jų Tautinių mažumų įstatymo projekte, neiškraipyti autentiškų etninių lietuvių žemių vietovardžių, gatvių pavadinimų, pavardžių ir oficialiai jų neskelbti nevalstybine kalba“, - vardijo pasiūlymus jis.

Rezoliucijoje taip pat raginama nekeisti valstybinės kalbos rašybos principų, nedelsiant sudaryti galimybę visose Pietryčių Lietuvos švietimo įstaigose mokytis valstybine kalba bei apginti paskutines lietuviškas Punsko valsčiaus mokyklas.

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Gedulo ir vilties dieną, birželio 14 d. Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė pagerbė masinių trėmimų aukas iškilmingame minėjime Seime. Lietuvos vadovė pabrėžia, jog privalome išsaugoti tiesą apie masinius trėmimus ir neleisti sumenkinti ar iškraipyti mūsų istorijos. Lietuvos vadovės teigimu, Birželio 14-oji mus atveda į akistatą su skaudžia praeitimi, kuri niekada neišsitrins, nes ji - ir žmonių, ir valstybės atmintyje.

Lietuvoje išleista Rūtos Janutienės knyga „Raudonoji Dalia. Nuslėptieji Dalios Grybauskaitės biografijos puslapiai“. Apie tai daug rašo „Lietuvos rytas“ šių metų 113 numerio laidoje. „Lietuvos prezidentės D.Grybauskaitės praeitis turi nemažai bendra su Vokietijos kanclerės A.Merkel, tik nutylėjimų - gerokai daugiau. Įsitikinusi komunistė nuo 23 metų. Tėvas, dėvintis NKVD (represinių sovietinių struktūrų pareigūno) seržanto uniformą ir besibičiuliaujantis su raudonaisiais partizanais.

Darbas liaudies kontrolėje studijuojant Leningrade (Sankt Peterburge), doktorantūrą Maskvoje, Sovietų Sąjungos komunistų partijos Visuomeninių mokslų akademijoje. Karjera Aukštojoje partinėje mokykloje, kai visa Lietuva rengėsi atsiskirti nuo Sovietų Sąjungos. Žurnalistės Rūtos Janutienės knyga „Raudonoji Dalia“ atskleidžia nutylėtas ar net sąmoningai iškraipytas politikės gyvenimo aplinkybes nuo sovietmečio iki dabartinių laikų”.

Lietuvos Seimo valdyba sustabdė atlyginimo mokėjimą porą mėnesių Seime nebesirodančiai „Drąsos kelio“ seniūnei N. Venckienei. Bet jos šešiams padėjėjams atlyginimas toliau mokamas. „Neturime teisės padėjėjams nemokėti atlyginimo, gal jie dirba, yra čia vietoje, atlieka tam tikras pareigas”, - paaiškino Seimo pirmininkas V. Gedvilas,

Kalvarijos muitinės poste muitininkai sustabdė patikrinti krovinį vilkiką „Renault”. Tąkart pasienyje su Lenkija, vilkike įrengtoje slėptuvėje, aptikta 216 kilogramų hašišo, kurio vertė juodojoje rinkoje apie 6.5 mln. Lt.

Kaliniai dirba geriau nei bedarbiai. Kas rytą iš Alytaus pataisos namų 41 nuteistąjį darbdaviai išsiveža į savo įmones. Bendrovių savininkai džiaugiasi, kad kaliniai dirba daug geriau negu bedarbiai. Darbdaviai perveda pinigus į pataisos namų sąskaitą, o jiems tenka ketvirtis tos sumos. Gerai dirbantys savo sąskaitoje paprastai sukaupia po kelis tūkstančius litų. Todėl išėję į laisvę jie turi lėšų pragyventi, kol susiras darbą. Darbdaviams taip pat naudinga, nes už juos „Sodrai” moka tik 9 procentus mokesčių.

„Lietuvos kredito unijos” sėkmingai konkuruoja su bankais teikdamos ir kasdienes mokėjimo paslaugas, ir paskolas gyventojams ir smulkiajam verslui. 63 kredito unijos turi 182 klientų aptarnavimo skyrius. Kredito unijų nauda ypač buvo juntama, kai 2008-2009 metais buvo finansinė krizė. Kai bankų skolinimas sustojo, jos liko vienintelės, iš kurių smulkusis ir vidutinis verslas dar galėjo gauti kreditų. Lietuvos ūkyje jos atlieka svarbų vaidmenį.

Druskininkai su partneriais iš Rusijos ruošiasi teatro festivaliui „Vasara”. Režisierius Rimas Tuminas teigia, kad rusai nori būti matomi ir reikalingi. Rusų teatrai į Druskininkus kviečiami dėl to, kad į šį Lietuvos kurortą atvyksta daugybė rusų poilsiautojų. Nuo liepos 14 iki rugpjūčio 11 dienos trukšiantį festivalį pardavinėjami bilietai, kurių kainos prasideda nuo 73 litų iki 150 litų. Vaidins ir Maskvos teatras.

Verslininkų brolių Garbaravičių sūnus valdo bendrovę „Scaent Baltic”, kuriai priklauso 30 proc. Rusijos energetikos akcijų. Ši bendrovė rusiškos elektros energiją importuoja į Baltijos kraštus.

„Lietuvos rytas” rašo: „Bėglės rėmėjai skrebena Čikagos advokatų duris. Kol Lietuvos teisėsauga tikrai skėscioja rankomis bandydama išaiškinti, kur jau beveik du mėnesius nuo teisingumo pasislėpusi Seimo narė Neringa Venckienė, bėglės šalininkai Čikagoje ieško jai advokatų. Tačiau nesėkmingai”. Advokatų atsisakymo priežastis paprasta – gauti politinį prieglobstį JAV sunku, kuri įtariama nepagarba Teismui.

Lietuvoje 2011 m. kovo 1 d. buvo 1 mln. 267 tūkst. namų ūkių. Vidutinį namų ūkį sudarė 2.38 asmens. Surašymo momentu šalyje užfiksuota 861.4 tūkst. šeimų, remdamasis Lietuvos Respublikos 2011 metų visuotinio gyventojų ir būstų surašymo duomenimis, praneša Lietuvos statistikos departamentas. Surašymo duomenimis **1 mln. 293 tūkst. šalies gyventojų - susituokę, 284.9 tūkst. gyventojų - išsituokę.** Vedę vyrai sudarė 54. 9 procento visų 15 metų ir vyresnių vyrų, ištekėjusios moterys – 45.9 procento visų 15 metų ir vyresnių moterų.

Nepaisant pažiūrų skirtumų, Kalifornijos valstijoje įvykę neformalus JAV prezidento B. Obama ir Kinijos prezidento Xi Jinping aštuonių valandų pokalbiai padėjo geriau suprasti tų valstybių prezidentų politines pažiūras.

AP

UŽDRAUSTA MINĖTI TIANANMENIO ŽUDYNIŲ METINES

Beijing (ELTA). Minint 24-ąsias kruvino protestų numalšinimo Tiananmenio aikštėje Beijing metines, Kinija uždraudė bet kokius atminimo renginius. Policija, be kita ko, atitvėrė Vanano kapines Kinijos sostinėje, kuriose palaidotos žudynių aukos. Uždraustajame mieste saugumo pajėgos patruliavo prie Zhao Ziyang, tuometinio Komunistų partijos sekre-

toriaus, kuriam po protestų buvo skirtas namų areštas, namo. Civiliais rūbais vilkintys policininkai neleido operatoriams filmuoti, kaip nuvedamas vienas demonstrantas. Tiananmenio aikštėje matėsi policijos automobiliai ir uniformuoti saugumo pajėgų atstovai.

Kinijos žinybos birželio 4-ąją visada mėgina pažaboti diskusijas dėl 1989-ųjų įvykių.

LATVIJAI KELIAS JAU ATVERTAS

Europos Komisija rekomendavo Latviją nuo kitų metų priimti į euro zoną. Kaimyninė šalis taptų 18-ąja euro zonos nare ir antrąja iš Baltijos valstybių, savąją valiutą pakeitusia į bendrąją Europos.

EK suartėjimo ataskaitoje teigiama, kad Latvija atitinka visus narystės euro zonoje reikalavimus, įskaitant dėl kainų, valiutos, ilgalaikių palūkanų normų pastovumo, valstybės biudžeto deficito ir skolos santykio su bendruoju vidaus produktu.

Galutinį sprendimą dėl

euro įvedimo Latvijoje priims Europos Sąjungos finansų ministrai liepos 9 dieną, tačiau po tokio EK sprendimo tai greičiausiai bus tik formalumas.

Beje, naudos latviai turi dar nespėję įsivesti euro: pasklidus geroms žinioms iš Briuselio Rygos skolinimosi kaina pradėjo mažėti.

„Vien paaiškęjus, kad Latvija tenkina visus Maastrichto kriterijus, jos vyriausybės ilgalaikės palūkanų normos rinkoje pradėjo staigiai mažėti.

Praėjusių metų vasarą Lietuvos ir Latvijos skolini-

Tiananmenio aikštėje studentai, žmogaus teisių aktyvistai ir darbininkai 1989 m. pavasarį reikalavo daugiau demokratijos. Vyriausybės nurodymu demonstracija 1989-ųjų birželio 4-ąją buvo jėga išvaikyta. Galėjo žūti nuo 200 iki daugiau kaip 3,000 žmonių.

Metinių dienomis šalyje vėl buvo sugriežtinta interneto cenzūra. Buvo blokuojama tokių žodžių, kaip „Tiananmenis” ar „žvakės” paieška.

mosi kaina buvo tokia pati, o šiuo metu Latvijos obligacijų pajamingumas yra 0,8 procentinio punkto mažesnis nei Lietuvos.

Jei tiek sumažėtų Lietuvos skolinimosi kaina, per metus dėl mažesnių skolos tvarkymo išlaidų biudžete būtų sutaupoma 320 mln. litų” aiškino „Swedbank” ekonomistas Nerijus Mačiulis.

Estija eurą įsivedė 2011-aisiais. Lietuva tikisi prie euro zonos prisijungti 2015 metais. Mūsų šaliai įsivesti eurą 2007 metais nepavyko dėl per didelės infliacijos.

LR

NAUJĄJĄ PALESTINIEČIŲ VYRIAUSYBĘ FORMUOS UNIVERSITETO VADOVAS

Palestiniečių prezidentas Mahmud Abbasas birželio 2 d. pavedė Rami Hamdallah suformuoti naują vyriausybę, ir šis universiteto vadovas sakė prisėmęs užduotį.

Toks žingsnis buvo žengtas paskutinę dieną prieš terminą, iki kurio reikėjo rasti pamainą Salam Fayyad, atsistatydinusiam balandžio 13-ąją, po kelias savaites tvyrojusios įtampos dėl senų nesutarimų su M.Abbas finansų ministro klausimu.

„Prezidentas Abbas paprašė manęs suformuoti naują vyriausybę ir aš sutikau”, - sakė 54 metų R.Hamdallah, kuris yra Vakarų Kranto Nabulaus mieste esančio Al Nadžos universiteto prezidentas. „Vyriausybė bus suformuota artimiausio-

mis dienomis”, - *AFP* sakė R.Hamdallah, kuris priklauso M.Abbas judėjimui „Fatah” ir taip pat vadovavo Centrinei rinkimų komisijai bei palestiniečių vertybinių popierių biržai. „Dauguma ministrų iš darbą baigiančios vyriausybės liks, o aš pakviesiu naują finansų ministrą”, - pridūrė jis.

R.Hamdallah Lankaster universitete Anglijoje yra apsigynęs taikomosios lingvistikos daktaro laipsnį. Jis gimė Anabtoje netoli Tulkarmo Vakarų Kranto šiaurėje.

Balandžio 27 d. M.Abbas paskelbė, kad prasidėjo konsultacijos dėl jo paties vadovaujamos vienybės vyriausybės suformavimo pagal labai uždelstą susitaikymo susitarimą tarp „Fatah” ir

Rami Hamdallah, akademikas, universiteto vadovas, yra naujasis Palestiniečių savivaldos ministras pirmininkas.

NY

konkuruojančio islamistiniu judėjimo „Hamas”. Praėjusį mėnesį „Fatah” ir „Hamas” susitarė nustatyti trijų mėnesių terminą vienybės vyriausybei suformuoti.

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

Algirdas V. Matulionis, Pirmininkas / President

Vytautas Radžius, Redaktorius / Editor

2713 West 71st St, Chicago, IL 60629-2005

Gediminas Markevičius, maketavimas

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA

19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.

Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn.

VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$1.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78. Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiro numerio kaina - \$1.00. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

TRĖMIMAI

Žiaurusis XX amžiaus vidurys buvo tragiškas Lietuvai. 1941-aisiais tūkstančiai tremiami į Rytus, nes mąstantys lietuviai valdžiai buvo nepageidaujami. O 1944-aisiais inteligentija masiškai, bet jau savo noru, pasitraukė į Vakarus, į karo nualintą Vokietiją, nes kitaip būtų buvę išvežti į Sibirą. Tie, kas liko, tuo įsitikino. Tačiau dar buvo vienas inteligentų trėmimas į tuos pačius Vakarus. Į Stutthofą 1943-ųjų pavasarį.

Lietuvą okupavus sovietams, įvyko trys didžiuliai trėmimai: 1948 metų gegužę, 1949-ųjų kovą ir 1951-ųjų spalį. Nuo 1940 iki 1953 metų Baltijos valstybių buvo ištremta apie 200 tūkstančių žmonių. Visi trėmimai buvo neteisėti antikonstituciniai aktai, komunistų valdžios vykdytos tautų genocido politikos apraiška. 1949 m. kovo 25-30 d. vykę trėmimai pavadinimu „Priboj“ (Bangų mūša), buvo didžiausia komunistinio genocido operacija. Iš Lietuvos buvo ištremta net 32 tūkst. žmonių, o iš visų trijų Baltijos valstybių - beveik 100 tūkst. Trėmimų tikslas - numalšinti „buožių“ pasipriešinimu kolektyvizacijai ir partizanų rėmėjų pašalinimui. Trėmimo planas buvo rengiamas Maskvoje. Pasirengimas trėmimams buvo labai griežtai slaptas. Sovietiniams aktyvistams iš Maskvos buvo atsiųsta daug automatinių ginklų ir šautuvų.

Iki trėmimų likus kelioms dienoms, jie buvo „įteisinami“ okupuotame krašte: kovo 19-ąją sovietinės Lietuvos Ministrų tarybos pirmininkas Mečislovas Gedvilas pasirašė LSSR Ministrų tarybos nutarimą, o kovo 22-ąją po nutarimu dėl trėmiamų turto konfiskavimo pasirašė didžiausias kolaborantas Antanas Sniečkus.

Trėmimai visame krašte prasidėjo ankstų kovo 25-osios rytą, 6 valandą, kai daugelis pasmerktųjų dar buvo namie. Dauguma baudėjų buvo vietiniai komunistai, komjaunuliai ir sovietiniai aktyvistai. Juos saugojo MGB vidaus kariuomenė. Kiekviena veikianti grupė turėjo ištremti keturias šeimas. Netikėtai užklupti žmonės suspėdavo pasiimti tik labai nedaug reikalingų daiktų. Sovietinės Lietuvos vidaus reikalų ministras Juozas Bartašiūnas pranešime SSSR vidaus reikalų ministrui S. Kruglov tvirtino, kad „operacija vyko ramiai, rimtesnių gaujų pasireiškimų neužregistruota“. Buvo suformuota 24 gyvulinių vagonų ešalonai 32 tūkst. Lietuvos žmonių. Saugumiečiai, kareiviai ir partiniai vyrai jiems duotus įsakymus vykdė itin uoliai - trėmėjai nesigailėjo nei mažo, nei seno, nei sunkaus ligonio.

SSSR Aukščiausios Tarybos prezidiumo slaptu įsaku „Už sėkmingą vyriausybės specialiosios užduoties įvykdymą“ ordinais ir medaliais buvo apdovanota daugiau kaip šimtas trėmėjų. Raudonosios vėliavos ordinu apdovanoti ir lietuviai - pulkininkas Leonardas Martavičius, 1956 m. pats asmeniškai kankinęs partizanų vadą Adolfą Ramanauską-Vanagą, kapitonas Jokūbas Minkevičius, 1990-aisiais tapęs Kovo II-osios akto signataru. Pirmojo laipsnio Tėvynės karo ordinu buvo apdovanota daug čekistų. Dokumentų tyrimas rodo, kad net 73 proc. tremtinių buvo moterys ir

PILIEČIAI IR NEPILIEČIAI SAVOJE VALSTYBĖJE

Lietuvos Respublikos Konstitucija nenumato dvigubos pilietybės visiems, jos pageidaujantiems. Išskyrus atskirus atvejus, niekas negali būti kartu Lietuvos ir kitos valstybės pilietis.

Ar pilietybė yra vien pasas

Kas mėnesį per 700 tautiečių netenka Lietuvos pilietybės. Tai Pasaulio Lietuvių Bendruomenės atstovės Lietuvoje Vidos Bandis pateikti skaičiai, kuriuos ji įvardijo televizijos laidoje, gvildenusioje dvigubos pilietybės grėsmes ir naudą.

Šis procesas nėra toks paprastas. Galbūt tokiu jį šiandien laikome, nes nė vienas netekęs pilietybės asmuo nėra kreipęsis dėl šios priežasties į teismą. Pasas yra dokumentas, įrodantis pilietybę, tačiau mes nerasime nė viename įstatyme, kitame teisės akte pačios pilietybės, kaip tokios, atėmimo įvardijimo.

Tiesa, Pilietybės įstatymo 26 straipsnio 1 dalyje sakoma, kad Lietuvos Respublikos pilietis, įgijęs kitos valstybės pilietybę, netenka Lietuvos Respublikos pilietybės nuo kitos valstybės pilietybės įgijimo dienos, išskyrus asmenis, kurie pagal šį įstatymą gali būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės piliečiai.

To paties straipsnio 2 dalyje numatyta, kad Lietuvos Respublikos pilietis, įgijęs kitos valstybės pilietybę, privalo per 2 mėnesius nuo kitos valstybės pilietybės įgijimo dienos raštu pranešti apie tai Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotai institucijai arba Lietuvos Respublikos diplomatinei atstovybei ar konsulinei įstaiagai, o to nepadaręs – atsako pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

Atsakomybė numatyta Administracinių teisės pažeidimų kodekse: už nepranešimą apie kitos valstybės pilietybės įgijimą numatyta bauda nuo vieno tūkstančio iki penkių tūkstančių litų.

Pasvarstykime: jūsų lietuvių kilmės tėvai, seneliai gyveno Lietuvoje, jūs esate Lietuvos pilietis ir dėl įvairių gyvenimo aplinkybių – santuokos, ekonominių, karjeros – įgijote kitos valstybės pilietybę. Vadinasi, nuo įgijimo momento praradote Lietuvos pilietybę? Kas konstatavo, kas priėmė sprendimą? Kas

galėjo atimti iš Jūsų tai, kas suteikta Konstitucijos pagrindu, ypač kai jos 32 straipsnyje paskelbta: „Kiekvienas lietuvis gali apsigyventi Lietuvoje“? O jeigu, nepaisant numatytos administracinės atsakomybės, kažkas (o tokių, ko gero, yra dauguma) ėmė ir nepranešė atitinkamai Lietuvos tarnybai? Pagal įstatymą Lietuvos pilietybės esą neturi visi tokie, bet tie, apie kuriuos nieko nežinoma, toliau naudojasi Lietuvos Respublikos pasu!

Taigi, gerbiamasis piliet, įgijai kitos, kad ir draugiškos šalies, pilietybę ir grįžti į Lietuvą kaip svetimšalis. Dairykis, nes tuoj pat gali atimti pasą...

Bet ar įmanoma atimti iš jūsų Lietuvos pilietybę, jeigu toks procesinis veiksmas nėra numatytas įstatyme? Kalbu ne apie pasą, o apie pilietybės atėmimą. Tad jeigu pilietybė neatimta, kaip galima atimti dokumentą? Migracijos departamentas nėra įgaliotas suteikti ar atimti pačią pilietybę, kaip tokią. Tai klausimas, kuris teisiškai neišspręstas.

Konstitucinis Teismas kovo viduryje paskelbė sprendimą, išaiškindamas savo nutarimus dėl galimybės turėti dvigubą pilietybę ir pilietybės suteikimo išimties tvarką: po 1990 m. kovo išvykusieji gyventi į kitas valstybes ir įgiję jų pilietybę, negali būti Lietuvos piliečiai, o išeivijoje gimę vaikai, sulaukę 18-os, turės pasirinkti Lietuvos ar šalies, kurioje gyvena, pilietybę.

N e g a l i n t y s p a g a l Konstituciją turėti dvigubą pilietybę tikrovėje yra nevienodi. Tai lemia šis niuansas – vienos valstybės viešina, kad suteikė kitos šalies piliečiui pilietybę, o kitos šalys tai griežtai slepia. Taip atsiranda nelygybė tarp Lietuvos piliečių: vieni netenka Lietuvos paso, kai tik apie tai sužinoma, o kiti gali turėti ir kelis pasus, neturint apie tai žinių, todėl paso atėmimo nuostatos nerealizuojamos.

Dviprasmiška padėtis rodo tam tikrą apsimetimą ar netgi veidmainystę, nes išeitų, kad tas pats įstatymas tai-

komas nevienodai dėl visiškai nenumatytų jame priežasčių.

Kodėl apie tai kalbame? Pirmiausiai todėl, kad visi – ir piliečiai, ir nepiliečiai turime pasistengti įvertinti ir suvokti, jog atėjo metas patikslinti, **galbūt praplėsti pilietybės instituto nuostatas**, nes esamos sudaro palankią terpę apgaudinėjimui ar nukentėjimui, kurio daugelis mūsų žmonių nenusipelnė. Suprantama, įvertinant visas istoriškai susiklosčiusias grėsmes ir užkertant joms kelią.

Kaimynų ir mūsų patirtys

Bandykime prognozuoti, ar dar ilgai galėsime vykdyti šiuo metu galiojantį Pilietybės įstatymą, kai pasikeitusios gyvenimo, sienų tarp valstybių išardymo ir laisvo judėjimo tradicijos formuojasi taip pat greitai, kaip ir besikeičiantys emigracijos ir reemigracijos procesai.

Branduolinių jėgainių inžinierius, rašytojas, keliautojas profesorius Kazys Almenas neseniai pareiškė pasisakęs už dvigubą, trigubą, kokią tik nori pilietybę, nes yra įsitikinęs, jog dabartinis pilietybės įstatymo aiškinimas atstumia dalį žmonių, įžeidžia juos ir mažina lietuvių tautą.

„O kokią pilietybę turėjo Donelaitis, Rėza, Maironis?“, – klausia profesorius. Ir kalba apie anuometinės pilietybės reikšmę – jeigu esi vyriškos giminės, kaip šauktinis, kaip pilietis privalai atitarnauti savo valstybės kariuomenėje. Šių laikų pilietybės prasmė gerokai išsiplėtusi. Tačiau, kaip pastebi Kazys Almenas, Amerikoje gyvenusių lietuvių niekas neskirstė – tu vienoks lietuvis, o tu kitoks. „Visi mes ten buvome lietuviai“, – tęsia profesorius, kuris 1944 m. su tėvais pasitraukė iš Lietuvos į Ameriką.

Rengdami Pilietybės įstatymo pataisas atlikome tyrimą, kaip veikia pilietybės įgijimo tvarka kitose valstybėse. Paaiškėjo, kad kuo mažesnė valstybė, tuo ji liberalesnė kelių pilietybių atžvilgiu. Tai būdinga mažoms Europos valstybėms, bet yra ir didelių valstybių, kurios labai liberalios pilietybės atžvilgiu. Gana neblogą pilietybės reguliavimo modelį įsavinę lenkai. Jiems ne taip svarbu, kiek žmogus turi pilietybių, tačiau jeigu jis turi Lenkijos pilietybę, pripažįstama, kad su visomis teisėmis ir pareigomis jis yra Lenkijos pilietis. Vokiečiai visiškai nedaro problemų dėl dvigubos (Nukelta į 4 psl.)

jaunesni kaip 16 metų vaikai.

Gaila, kad iš Rusijos, kuri perėmė Sovietų Sąjungos paveldą, nėra dėl okupacijos fakto pavergtųjų valstybių suderintos pozicijos. Viena Lietuva žalos atlyginimo išreikalauti negali. Jeigu visos nukentėjusios valstybės kartu keltų šį klausimą, rezultatų gal būtų galima pasiekti.

S. Tūbėnas

(Atkelta iš 3 psl.)

PILIEČIAI IR...

pilietybės, jeigu asmuo yra šveicaras, ES ar NATO šalies pilietis. Svarstant Pilietybės įstatymo pataisas siūliau ir mums pasitelkti panašų modelį, bet jam nebuvo pritarta.

Nemanau, kad dabartinis Lietuvos pilietybės modelis yra pagirtinas ir atitinka laiko dvasią. Nėra gerai, kai lietuvis, ilgą laiką gyvenantis ir dirbantis Lietuvoje, čia mokantis mokesčius, tačiau turintis JAV pilietybę, kas penkeri metai turi prasitęsti leidimą čia gyventi, nors yra Lietuvoje gimęs ir turėjęs Lietuvos pilietybę asmuo. Apie tai viešai yra kalbėjęs bendrovės „Integrity PR“ valdybos pirmininkas Arūnas Pemkus, turintis JAV pilietybę ir dėl šios priežasties netekęs Lietuvos piliečio teisių ir pareigų. Tačiau yra ir kitų pavyzdžių, aiškiai parodančių, jog net ir geriausias įstatymas nepadės, jeigu beveik keturis šimtus dienų bus sprendžiamas dviejų žmonių pilietybės klausimas. Kalbu apie garsaus lietuvių kilmės menininko Jono Meko, gyvenančio Niujorke, dukrą ir sūnų, kurie parašė prašymą suteikti Lietuvos pilietybę, praėjo metai, tačiau ji dar vis nebuvo suteikta. Teliaka pridurti, kad žmonės, ne kompiuteriai, vykdo įstatymus.

Konstitucijos keitimas pribrendęs

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 12 straipsnis, nusakantis, kas turi teisę būti Lietuvos piliečiu, yra gana kietas. Tačiau minėjome, kad Konstitucijos 32 straipsnio paskutinė dalis teigia, kad kiekvienas lietuvis gali apsigyventi Lietuvoje. Tai jeigu jis yra lietuvis ir pagal Konstituciją gali apsigyventi Lietuvoje, kas gi darosi su jo pilietybe?

Konstitucija yra vientisas aktas, tačiau šioje temoje susikerta teisinės nuostatos. Tad, įvertinę pakitusią mūsų šalies ir visos Europos padėtį, konstitucines normas, turėtume susitelkti ties tinkamiausio Lietuvai pilietybės modelio nustatymu. Suprantama, atsižvelgiant į istoriškai susiklosčiusias grėsmes, kurios galbūt mažiau matomos, tačiau akivaizdžiai išlikusios. Dar visai neseniai teko skaityti viename Rusijos internetiniame portale Rusijos karinio istoriko straipsnį. Jame buvo

frazė: Baltijos valstybių nepriklausomybė Rusijai yra tik laiko klausimas. Kiek šioje frazėje yra oficialios Rusijos pozicijos, kitas klausimas, tačiau grėsmės Lietuvai ir kitoms Baltijos šalims išlieka. Todėl reikia labai tiksliai ir aiškiai nustatyti pilietybės formuluotes, kad nebūtų menkiausio pavojaus mūsų tautos išlikimui, tačiau kartu reikia pašalinti susidariusias grėsmes lietuvių tautos mažėjimui.

Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcija jau pasiūlė Konstitucijos 12 straipsnio antrąją dalį išdėstyti taip: „Niekas negali būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės pilietis, išskyrus Lietuvos Respublikos pilietį nuo gimimo, emigravusį į Europos Sąjungos ar Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos valstybę narę ir įgijusį jos pilietybę, taip pat kitais įstatymo numatytais atskirais atvejais.“ Laukiame konstruktyvios diskusijos.

Konstitucija negali būti keičiama vos tik panorėjus – ji keičiama tuomet, kai būtina. Šiuo metu pribrendęs laikas kietąją formuluotę dėl pilietybės keisti liberalėse, tačiau neiškreipiančia Konstitucijos dvasios. Visuomenė turi teisę į nuomonę, kad lietuviai privalo gyventi tik Lietuvoje, kaip ir į kitą nuomonę – globaliame pasaulyje žmonės gyvena ten, kur pasirenka, išlaikydami glaudų ryšį su valstybe, iš kurios kilo. Galbūt taip mano dauguma lietuvių? Todėl geriausiai į šį klausimą atsakytų referendumas dėl Konstitucijos nuostatų keitimo, galintis įvykti kartu su kitais metais vyksiančiais prezidento rinkimais. Referendumas lieka vieninteliu būdu, kuriuo būtų galima praplėsti dvigubos pilietybės galimybę.

Turėtume stengtis tapti atviresne visuomene, priimančia, o ne atstumiančia dalį savęs, nes dažnai išvykę svetur mūsų žmonės sugrįžta į Lietuvą su intelektiniu potencialu, kompetencija, verslais, patirtimi. Išlaikykime ryšius vieni su kitais – su išvykusiais ar sugrįžtančiais. Ir paaiškės, kad mūsų yra gerokai daugiau nei trys milijonai!

Stasys Šedbaras, Seimo Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcijos narys, Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininko pavaduotojas

Lietuvos Respublikos prezidentė Dalia Grybauskaitė birželio 11 d. skaitė Lietuvos Seimo rūmuose metinį pranešimą.

LRS nuotr.

(Atkelta iš 1 psl.)

LIETUVOS...

vimo ieškant geriausių išeikių globaliems iššūkiams atremti. Uždelsus ir laiku nepriėmus būtinų sprendimų, pasekmes gali pajusti visos Europos Sąjungos šalys, tai yra 500 milijonų Europos piliečių.

Lietuva šiandien pasitiki ir tarptautinės rinkos, ir tarptautinės institucijos. Mūsų ekonomikai prognozuojamas didžiausias augimas Europos Sąjungoje.

Per du dešimtmečius atlaikėme ne vieną ekonominę šoką. Patys savo galva, be išankstinių receptų, laiku ėmėmės reikiamų priemonių, įveikėme sunkmetį ir tapome finansinės atsakomybės pavyzdžiu Europai. Taip pat Lietuva turi vieną geriausių valstybės skolos rodiklių – esame mažiausiai prasiskolinusių Europos Sąjungos valstybių šešetuke. Lietuvos žmonės gali daug. Tačiau mūsų pažangos stabdžiu tampa riboti valdžios gebėjimai. Neatidėliotinos svarbos klausimams turi rasti greiti sprendimai. Politinės valios stoka, sudėtingas sprendimų priėmimo mechanizmas, negebėjimas operatyviai reaguoti, laiko gaišimas darbo grupėse – gali būti labai nuostolingi ir net pragaištingi valstybei.

Šiandieniniame pasaulyje laimi ne didesnis, o greitesnis ir sumanesnis. Būti įžvalgiems ir veržliems yra vienintelis mūsų šansas.

Nuo šios Vyriausybės priesaikos praėjo jau 6 mėnesiai. Po ilgo pasirengimo dirbti jau pats laikas pradėti dirbti.

Nes tik nuoseklūs veiksmai ekonomikos augimo prognozes gali paversti realia nauda kiekvienam Lietuvos žmogui. **Jeigu norime gyventi geriau, turime dirbti**

greičiau ir daugiau.

Šiandien didžiausius stebuklus daro asmeninė Lietuvos žmonių iniciatyva. Per metus šalyje įsteigta beveik 15 tūkstančių naujų įmonių. Jų sparčiai daugėja ne tik didmiesčiuose, bet ir mažesniuose miesteliuose. Savarankiškai dirbančių žmonių skaičius šalyje pasiekė 125 tūkstančius.

LOGIN'o karta kas savaitę įkuria naują, į globalias rinkas orientuotą vadinamąjį informacinių technologijų startuolį.

Vis daugiau emigrantų pradeda kurtis Tėvynėje – per 2012-uosius į Lietuvą sugrįžo daugiau nei 17 tūkstančių žmonių. Ėmė mažėti ir išvažiuojančiųjų.

Mūsų ekonomikos, pramonės ir žemės ūkio konkurencingumą lems informacinių technologijų plėtra. Todėl būtina investuoti į žmonių gebėjimus. Neturime gausių gamtos išteklių, bet didžiuliam išsilavinusiam visuomenei, aukštos kvalifikacijos specialistais, kurie reikalingi inovacijomis, originaliais sprendimais ir žiniomis grįstiems verslams plėtoti.

Kas penktas šalies gyventojas turi aukštąjį išsilavinimą, daugiau nei 78 procentai moka vieną ar daugiau užsienio kalbų. Būtent tokia darbo jėga šiandien yra progreso garantas.

Šiomet Lietuva Europos Sąjungos inovacijų šviestelėje vienintelė pripažinta padariusi pažangą. Pirmą kartą iš „kuklių novatorių“ grupės persikėlė prie „vidutinių novatorių“. **Lietuvos pažanga inovacijų diegimo srityje įvertinta kaip viena didžiausių Bendrijoje.** Aukštųjų technologijų įmonės sulaukia ir daugiausia investicijų.

Per 2012-uosius užsienio investuotojai paskelbė

planus įgyvendinti 34 plynų lauko projektus Lietuvoje. Projektai, kurie sukurs kone pustrėčio tūkstančio darbo vietų, rodo išaugusį pasitikėjimą Lietuvos verslo aplinka. Lietuvą vis dažniau renkasi skandinaviskas verslas, atnešantis su savimi skaidrios veiklos kultūrą, didesnius atlyginimus ir naujus socialinių problemų sprendimus.

Švedijos verslininkų investicijos Lietuvoje jau pasiekė beveik 9 milijardus litų. Netrukus Vilniuje įkurtuves švęs ir pirmasis Baltijos šalyse pasaulinio prekybos tinklo IKEA centras. Prieš mėnesį duris atvėrė bendra moderni Lietuvos ir Suomijos termofikacinė elektrinė, kuri įnešė ne tik skaidrumo į atliekų tvarkymo sektorių, bet ir pigesnės šilumos klapėdėčiams. Sąžiningas darbas ir sąžininga konkurencija vis labiau prigyja Lietuvoje.

O mūsų rinka ir finansinė sistema pasitikima. Pašalinę uždelsto veikimo grėsmes iš bankų sektoriaus įrodėme, kad net sudėtingiausius klausimus galime spręsti civilizuotai ir su mažiausiomis pasekmėmis. Mūsų patirtis įtraukiama į europinių renginių, kuriuose ieškoma būdų, kaip veiksmingai spręsti bankų pertvarkymo problemas, darbotvarkes. O indėlių sumos šalies bankuose pasiekė rekordines aukštumas – beveik 46 milijardus litų.

Ekonominė ir finansinė situacija šalyje stabili. Tai patvirtina ir tarptautinės institucijos bei pagerinti Lietuvos skolinimosi vertinimai.

Vis dėlto lengvai dalijami populistiniai pažadai gali labai greitai pakeisti padėtį. Finansiniam stabilumui išlaikyti taip pat reikia atsakingų sprendimų.

Norint sustiprinti mūsų

(Nukelta į 5 psl.)

LIETUVIŲ RADIOJO PROGRAMA girdima antradieniais 9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Interneto svetainė: WWW.WPAT930AM.COM

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis į dr. Giedrę Kumpiką, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

(Atkelta iš 4 psl.)

LIETUVOS...

pozicijas, tapti konkurencingesniems ir patrauklesniems investuotojams, būtina iki galo nueiti finansine atsakomybe grįstą kelią. Finansinis populizmas bus galutinai apribotas, kai drausmės ir atsakomybės principas bus įtvirtintas konstituciniu lygmeniu.

Tačiau, jeigu neįstengsime galutinai **nusiplėšti energetinės priklausomybės pančių**, ir toliau išliksime ekonomiškai pažeidžiami. Nes būtent energetika yra pavojingiausias geopolitinis instrumentas, naudojamas mūsų ekonominei, socialinei ir net politinei nepriklausomybei sumenkinti.

Energetikos srityje galvoti savo galva pradėjome neseniai. Ir mums vis dar trūksta nepriklausomų kompetentingų specialistų. Tačiau net ir su ribotomis pajėgomis jau išjudinome istorines permainas, užsitikrindami energetinių šaltinių įvairovę: prisijungėme prie didžiausios Europoje elektros biržos „Nord Pool Spot“, pradėjo veikti biokuro birža, jau statomos „Nord Balt“ ir „LitPollink“ elektros jungtys, dujų tiekimas atskiriamas nuo perdavimo, vykdoma radikali dujų sektoriaus reforma, užbaigtas Elektrėnų devintasis blokas, pereiname prie didesnio vietinio kuro panaudojimo. Reikia atsilaikyti dar bent dvejus metus. Galėsime atsikvėpti lengviau, kai 2015-aisiais jungtys su Švedija bus baigtos ir pasistatysime suskystintųjų dujų terminalą Klaipėdoje.

Tai nėra paprasta. Kol mes nesutardami ir neapsisprendami blaškomės, kurdami jau septintą Nacionalinę energetikos strategiją, už mus sprendžia slapti „Rosatom“ vizitai, paslaptingi „Gazprom“ memorandumai ir pseudožaliųjų kuriami filmukai.

Dedamos didelės pastangos norint sustabdyti viską, kas gali mus padaryti energetiškai savarankiškesnius. Įtaka daroma tiesiogiai per oficialius asmenis, per suinteresuotus verslininkus, žiniasklaidos priemones, tarpininkus.

Svetimi ekspertai sprendžia už mus, kuri atominė elektrinė geriausia Lietuvai - Visagino, Kaliningrado ar Astravo. Iš kur mums pirkti dujas ir kas turi žvalgyti mūsų žemės gelmes.

Dėl energetinio mūsų šalies neapibrėžtumo Lietuvą aplenkia ir didesnės, energetiniams resursams imlios užsienio investicijos. Blaškymasis ir sprendimų

atidėliojimas gali kainuoti mums tarptautinį pasitikėjimą.

Vien ties ekonominės naudos formulėmis ir kainų skaičiuokle užstrigę politikai gali iš energetinio saugumo kelio išsukti valstybei pragaištingu vienadienės naudos takeliu. O tai reiškia, kad energetinis savarankiškumas ir **laisvė gali tapti mainų objektu**.

Kaip valdančiosios koalicijos politinių susitarimų įkaite jau tampa **lietuvių kalba**. Kontraversiškas lietuvių kalbos egzaminas perauga ir į kitus šalį skaldančius reikalavimus. O tuo pat metu už Lietuvos sienų uždarinėjamos lietuviškos mokyklos. Šalies žmonėms turi būti labai suprantamai paaiškinta - kokia gali būti viso to kaina.

Gerbiamieji,

Valstybės institucijos savo veiklos viešinimui kasmet išleidžia apie 60-70 milijonų litų. Tačiau gauti objektyvią ir suprantamą informaciją šiandien žmogui tampa tikru iššūkiu. Patikimų faktų stoka ir klaidinančių pranešimų gausa, interesų grupių pinigų iškreipiamos žinios atima iš mūsų žmonių **teisę rinktis ir spręsti patiems**. Farsu paverčia net tautos referendumą. Požiūris į informacijos kokybę ir informacinį saugumą turi keistis.

Žmonės negali jaustis saugūs, nežinodami, kas vyksta valstybėje, kokie sprendimai ir kodėl pateikiami. Tik suprasdami tikruosius motyvus, jų reikšmę ir pasekmes, galime priimti Lietuvai geriausius, o ne kažkieno primestus sprendimus.

Po 130 metų Lietuvos žiniasklaidai vėl tenka Jono Basanavičiaus „Aušrininkų“ misija, o šalies mokytojams Meilės Lukšienės laikmečio iššūkiai - ugdyti pilietišką, savarankiškai mąstantį, gimtąją kalbą, papročius ir Tėvynės istoriją gerbiantį žmogų. Suklaidinta ir supriešinta tauta lengviau manipuliuoti, nes ji nepastebi tylių grėsmių.

Tokioje terpėje greitai daugėja Lietuvą menkinančių ir tautos mąstymą keičiančių projektų. Į mūsų valstybės gyvenimą tyliai keliai skinasi svetimos mokymo programos, kurstoma tautinė nesantaika, gaivinama nostalgija sovietmečiui, perkami mūsų menų ir teatrų festivaliai, sporto komandos, talentingi šalies studentai.

Kultūros ir švietimo svarbą stiprinant savo valstybės galias puikiai supranta mūsų nedraugai ir negaili tam nei žmonių, nei pinigų. Privalome tai suprasti ir mes. **Nemokami koncertai**

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos suvažiavimo metu gegužės 18 d.: centro valdybos vicepirmininkas Jonas Variakojis, sekretorė Irena Dirdienė, „Vilties“ draugijos pirmininkas Algirdas Matulionis, Sąjungos pirmininkas Petras Buchas, išdininkė Jūratė Variakojienė, vicepirmininkas Vaclovas Mažeika.

nutildo lietuviškas dainas. O ten, kur nutyla mūsų dainos, gali greitai sumažėti ir Lietuvos.

Gerbiamieji,

Išlikti savarankiška valstybe geopolitinių interesų draskomame pasaulyje nėra paprasta. Išsaugoti valstybę per amžius mums padeda įgimtas laisvės troškimas, kovingumas, užsispyrimas, įžvalgumas, tylioji rezistencija ir baltiškoji kantrybė.

Šiandien aplink Lietuvą vėl vyksta daugybė nenuspėjamų dalykų. Geopolitinė situacija lemia ir mūsų **užsienio politikos kryptis**. Todėl Lietuvos žmonių saugumui svarbius ženklus turi gebėti fiksuoti ne tik žvalgybos, bet ir diplomatų radarai.

Devyneri narystės metai Europos Sąjungoje ir NATO - tvirtas užnugaris, tačiau ne amžina duotybė. Pernai NATO viršūnių susitikime Čikagoje pasiekėme realių gynybos planų. Šiomet regioninėse pratybose išbandome, kaip kolektyvinės gynybos scenarijai veikia praktikoje. Skaudžią istorinę patirtį turinčioms Lietuvai, Latvijai ir Estijai labai svarbu, kad pagaliau yra konkrečiai numatyta, kaip iškilus grėsmei Aljanso narės gins mūsų šalis ir žmones.

Tačiau didžiųjų valstybių interesai gali pakoreguoti ir priešraketinės gynybos sistemą. Todėl 55-erius metus taikos žemynu buvusi Europa rimtai grįžta prie gynybos ir saugumo klausimų. Saugumo sąvoka išsiplėtė. Šiandien, kalbėdami apie saugų gyvenimą, turime galvoti ne tik apie karinį, bet ir apie energetinį, ekonominį, informacinį, socialinį, finansinį ir ypač apie **kibernetinį saugumą**.

Pirmoji vieša ataka prieš Lietuvos internetinę erdvę

- rimtas įspėjimas, kad būtina stiprinti savo gynybinius gebėjimus. **Tokią ataką įvardinčiau tarptautinio terorizmo apraiška. Todėl turime pirmiausia patys ginti savo valstybę visose srityse.** Taip pat svarbu atsirinkti - kur siūlomas tikrai broliškas petys, o kur draugystė iš išskaičiavimo.

Jau įsitikinome, kad bendradarbiavimas NB6 (ES priklausančios 3 Baltijos ir 3 Šiaurės šalys) ir NB8 (3 Baltijos ir 5 Šiaurės šalys) formatu su panašių vertybių vienijamomis Baltijos ir Šiaurės šalimis padeda geriausiai apginti mūsų žmonių interesus. Vieningas požiūris į finansinę atsakomybę, informacinių technologijų svarbą, energetinį saugumą, verslo kultūrą Šiaurės ir Baltijos šalių regioną pavertė stabiliausiu ir saugiausiu Europoje. **Tai unikalus regioninio bendradarbiavimo pavyzdys.**

Stiprėja ir tarptautinis pasitikėjimas Lietuva. Tai patvirtina gegužės pabaigoje gautas kvietimas pradėti derybas dėl narystės Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijoje (EBPO). Narystė šioje organizacijoje - tai neįkainojama nauda šalies verslui, ekonominiams ryšiams ir tarptautiniam prestižui.

Šį rudenį Vilniuje vykstantis **Rytų partnerystės šalių susitikimas** gali atverti ir kokybiškai naują Europos Sąjungos kaimyninio bendradarbiavimo etapą. Rytinių partnerių asociacija su Europa sustiprintų šių šalių demokratizacijos procesą, o Lietuvos žmonėms užtikrintų saugesnį gyvenimą ir ekonomikos augimo galimybes.

Bendras visos Europos rūpestis - **energetinio saugumo**

užsitikrinimas, alternatyvų rusiškoms dujoms paieška. Mūsų pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai metu ypatingas dėmesys bus skiriamas Europos Sąjungos vidaus energijos rinkos užbaigimui, III energetikos paketo įgyvendinimui ir energetinių salų panaikinimui.

Pirmininkavimo metu taip pat reikės suderinti daugybę teisės aktų dėl naujo **daugiamečio Europos Sąjungos biudžeto** įgyvendinimo. Būtina užtikrinti, kad europinė finansinė parama visas šalis pasiektų kaip galima greičiau. Nors Europos Sąjungos biudžetas dėl krizės smarkiai apkarpytas, Lietuvai septyneriems metams pavyko iškovoti 44 milijardų litų finansinės paramos paketą. Tai yra dešimčia procentų daugiau nei gavome 2007-2013 metais. **Kasmet - tai beveik ketvirtis Lietuvos metinio biudžeto ir stiprus impulsas mūsų ekonomikai.** Europiniai pinigai pasiekė visas mūsų gyvenimo sritis.

Pagal Europos Sąjungos finansinės paramos panaudojimą esame vieni iš geriausių - pelnę Europos Komisijos įsteigtą „Pažangiausio regiono“ titulą. Lietuvoje įgyvendinami novatoriški projektai jau 3 kartus apdovanoti ir „Regionų žvaigždės“ prizų.

Europiniai pinigai gali tapti naujomis galimybėmis šalies žmonėms pradėti verslus, sutvarkyti griūvančią tautos paveldą, modernizuoti gamybą, stiprinti bendruomeniškumą. Tačiau, neužtikrinus skaidraus paskirstymo, jie gali nusėsti interesų grupių, neskaidraus verslo ir atskirų pareigūnų sąskaitose.

Pagal paramos žemės ūkiui paskirstymo skaidrumą per keletą metų iš 20

(Nukelta į 10 psl.)

„VAIKO VARTAI Į MOKSLĄ” REMIAMI CENTRAI LIETUVOJE SUSILAUKS JAUNŲ SAVANORIŲ IŠ JAV

Birželio mėnesio 6 d. šešiolikia lietuvių kilmės jaunuolių iš JAV išvyko į Lietuvą. Jų kelionės tikslas nėra turistauti, o savanoriauti trims savaitėms šešiuose iš org. „Vaiko vartai į mokslą” vienuolika remiamų dienos centrų ir globos namų Lietuvoje- Vilniuje (dvejuose), Kazlų Rūdoje, Šateikiuose, Varėnoje bei Žemaičių Kalvarijoje. Jaunuoliai, vyresnių klasių gimnazistai ar ką tik gimnaziją baigę lietuviškai kalbantys savanoriai, gyvena Čikagos apylinkėse (Illinois valstijoje) bei kitose valstijose – Michigan, Colorado, California, ir New Mexico. Nuo vasario iki gegužės mėnesio, savanoriai, gyvenantys Čikagoje, rinkosi diskusijoms ir pašnekesiams su patyrusia pedagoge Rita Vencloviene, org. „Vaiko vartai į mokslą” projektų Lietuvoje koordinatore ir valdybos nare, kai kuriuose susitikimuose kartu dalyvavo valdybos narė Aldona Kamantienė. Organizacijos narė, pedagogė Viktorė Siliūnienė vedė pašnekesius su būsimų savanorių tėvais. (Rita ir Viktorė taip pat vieši Lietuvoje tuo metu, kai savanoriai dirbs centruose, su jais palaikys nuolatinius ryšius.). Ne Čikagoje gyvenantys būsimi savanoriai taip pat ruošėsi būsimam darbui, su tėvais diskutuodami užduotas temas bei užduotis. Centrų lankytojų šeimos patiria ekonomines problemas, bedarbių, priklausomybę, smurtą, sveikatos problemas, mirtis ir kitokios netektis. Problemos šeimose paveikia ir vaikus bei jų elgesį centruose ir apie tai buvo diskutuojama su būsimais savanoriais. Lietuvoje jie centruose dirbs kartu su patyrusiomis komandomis-socialinėmis darbuotojomis, psichologėmis, darbuotojais bei vietiniais savanoriais.

Pagrindinė pomokyklinių

dienos centrų veikla yra mokslų metu, kai vaikai ir jaunimas ateina į centrus po mokyklos. Centruose lankytojai atlieka namų darbus, pavalgo ir užsiima centrų vadovų, darbuotojų, savanorių vedamomis ugdymo bei užimtumo programomis, dirba meno projektus. Savanoriai centruose dirbs jau mokslo metams pasibaigus ir jie su centrų lankytojais žais komandinius žaidimus, sportuos, dalyvaus centrų vedamose stovyklose ir pan. Centruose jie žais su jaunimu, ves rankdarbių projektus, kartu dalyvaus jų išvykose ir bendrai, bus kantrūs ir prijaunčiantys centrų lankytojų „vyresnieji broliai ir seserys”. Savanoriai įgys nepamiršamos patirties ir jauni centrų lankytojai susipažins ir bendraus su šiek tiek už juos vyresniais lietuvių kilmės tautiečiais, jų naujais draugais iš JAV.

Nors org. „Vaiko vartai į mokslą” koordinuoja savanorių pasiruošimą bei paskirstymą dirbti specifiniuose centruose Lietuvoje, jaunimo šeimos padengia visas kelionių ir viešnagių išlaidas. Org. „Vaiko vartai į mokslą” yra labai dėkinga jauniems savanoriams bei jų tėvams už jų pasiaukojimą bei parodytą brolišką meilę Lietuvos rizikos grupės šeimų jaunimui.

ORGANIZACIJOS VEIKLA

Organizacija „Vaiko vartai į mokslą” veikia jau penkiolika metų. Nuo 1998 metų ji telkia lėšas JAV-se, finansiškai remia dienos centrus Lietuvoje bei siunčia mokslo bei užimtumo priemonių. Specialus organizacijos komitetas paruošė penkias ugdymo programas, kurios iki šių dienų yra naudojamos remiamuose centruose. Nuo 2000 metų JAV lietuvių kilmės moksleiviai, studentai ir suaugusieji keliauja į Lietuvą savanoriauti organiza-

cijos „Vaiko vartai į mokslą” remiamuose pomokykliniuose dienos centruose ir laikinosios globos namuose. Geri darbai bei dovanos yra prasmingiausios. Ruošiantis priimti keturis savanorius 2013 metais, Jolanta Virbickienė, programų vadovė Žemaičių Kalvarijos dienos centre „Vilties vėrinėliai” jau trečią kartą priims jaunus lietuvių kilmės savanorius iš JAV. Ji valdybai rašė: „Savanorių mes visi labai laukiame, vaikai net nekantrauja, kaip nori susitikti.” Kai centro lankytojai susilaukia dovanų iš geradarių iš JAV, pasak Jolantos Virbickienės, „Su savo vaikais kalbėjome, kad tokie gerumo gestai mus moko siekti būti kuo geresniais, dalintis su sto-kojančiais, jei ne materialiais dalykais, tai širdies šiluma, patarnavimu, geru žodžiu...”

Organizacijos valdyba bei nariai 2013 m. savanoriams linki sėkmės bei prasmingos patirties Lietuvoje, jų tėvų bei senelių gimtinėje. Sėkmės Aleksai, Angelytei, Arianai, Gabrytei, Gabrieliui, Gintarei, Kovui, Lijai, Mantui K., Mantui N., Monikai, Norai, Rūtai, Sabynai, Tomui, Vidui! Lauksime pamatyti nuotraukų, išgirsti įspūdžių ir pasisakymų apie įdomią 2013 m. vasaros patirtį. Jolantos Virbickienės padėkos žodžiai iš Žemaičių Kalvarijos tinka ne tik organizacijai, bet ir šios vasaros jauniems savanoriams, „Dar ir dar ačiū iš visos širdies.”

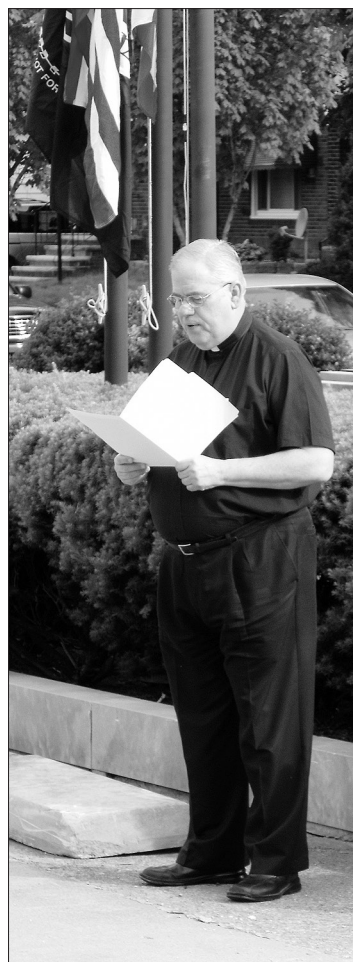
Daugiau informacijos apie org. „Vaiko vartai į mokslą” galima rasti tinklalapyje www.childgate.org. Organizacija vėl pradės veiklą rudenį narių susirinkimu, o vėliau, spalio 13 d., organizacija kviečia visus, narius ir rėmėjus, į tradicinius labdaros „Derliaus pietus”, kurie prasidės 12:30 val. p. p. Pasaulio lietuvių centre, Lemont, IL.

Ramunė Kubiliūtė

PRISIMINIMO DIENA

Prisiminimo diena arba „Memorial Day” – svarbi diena JAV. Jos tikslas yra prisiminti ir pagerbti visus JAV kareivius, paaukojusius savo gyvybes visuose karuose, kad mes galėtume gyventi laisvėje. Tą dieną visi žinomi veteranų kapai yra puošiami JAV vėliavėlėmis išskirtinės pagarbos ženklu. Taip pat tą dieną žmonės aplanko mirusiųjų artimųjų kapus, juos aptvarko ir puošia gėlėmis.

Šiais metais prisiminimo diena buvo gegužės 27 d. Jai būdingas apeigas – pagerbimą žuvusių ir mirusių veteranų – surengė šv. Jurgio katalikų veteranų 613-as postas Cleveland, Ohio, šv. Kazimiero šventovės aikštėje. Punktualiai 8:30 v.r. trimituojant dviem trimitininkams, saliuotuoju išsirikiavusiems posto nariams, aidint šautuvų salvėms ir stebint susirinkusiems, JAV vėliava buvo pakelta į stiebo viršūnę ir nuleista iki pusės stiebo.

Kleb. kun. Joseph Bacevice skaito žuvusių ir mirusių posto narių pavardes. *A.V. Matulionio nuotr.*

Šv. Jurgio katalikų veteranų 613-to posto garbės sargyba žengia į šventovę. *A.V. Matulionio nuotr.*

Kleb. kun. Joseph Bacevice perskaitė visų mirusių posto narių vardus ir pavardes, o po to garbės sargyba su vėliavomis, lydima posto narių ir susirinkusiųjų, žengė į šventovę. Šv. Mišias aukojo Šv. Kazimiero parapijos kleb. kun. Joseph Bacevice, padedamas diakono Louis Pecek. Giedojo John Taylor, vargonavo Donatas Nasvytis. Savo pamoksle klebonas apžvelgė šios dienos reikšmę ir pabrėžė jos neužmirštinumą. Šv. Mišioms pasibaigus, vėliavos buvo išneštos iš šventovės ir dalyviai rinkosi į parapijos svetainę pusryčiauti. Papusryčiavus šv. Jurgio katalikų karo veteranų

613-to posto vadas, lietuvių kilmės Larry Stochl, padėjo visiems dalyviams už atsilankymą ir supažindino juos su posto veikla.

Apeigose dalyvavo per 60 asmenų. Buvo ir po Antrojo pasaulinio karo atvykusių lietuvių, kurie taip pat dalyvauja Vasario 16-tos ir Kovo 11-tos minėjimuose. Jiems priklauso didelė padėka. Tačiau apeigose nebuvo matyti tų lietuvių, kurie save laiko dideliais „veikėjais”. Nebuvo ir jaunimo, kurį mes nuolat vadiname „mūsų ateitimi”. Gal jiems, nors ir gimusiems ir augusiems JAV, ši šventė jau tapo svetima?

Algirdas V. Matulionis

JAV lietuvių savanoriai Vilniaus oro uoste.

Autorės nuotr.

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

DIRVA

LAISVADARIS JAV LIETUVIAMS
LIETUVIŲ DIRBŲ TENDENCIJŲ
RAŠTINIŲ

**METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLASĖ - \$78,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00**

CLEVELAND, OH

SKAUDŽIŲJŲ ĮVYKIŲ PRISIMINIMAS

Birželio 9 d., 2 v. p. p., Cleveland, Ohio, lietuvių Šv. Kazimiero šventovėje įvyko ekumeninės Baisiojo birželio apeigos paminėti sovietų okupacijos metų ištremtus, žuvusius ar nuo komunizmo nukentėjusius baltiečius – estus, latvius ir lietuvius. Šias apeigas/pamaldas surengė Cleveland baltiečių komitetas.

Apeigoms vadovavo latvių liuteronų kunigė dr. Sarma Eglite, latvių baptistų kun. dr. Paul Barbins ir lietuvių Šv. Kazimiero parapijos kleb. kun. Joseph Bacevice. Šių apeigų muzikinę dalį atliko vargonininkė muz. Rita Kliorienė ir solistė Virginija Muliolienė. Prieš prasidedant apeigoms, brig. gen. Vilmaras Kukainis įsakymu, į šventovę buvo įneštos JAV, Estijos, Latvijos ir Lietuvos vėliavos.

Po įžanginės giesmės, kun. dr. Sarma Eglite pasveikino atvykusius ir sukalbėjo

maldą. Po to sekė kleb. kun. Joseph Bacevice ir kun. dr. Paul Barbins skaitymai. Visi dvasiškai kalbėjo apie šių apeigų reikšmę. Kun. dr. Paul Barbins pabrėžė, kad istorija privalome dalytis ir nors Dievas gali atleisti (už komunizmo žiaurys – *aut.*), mes negalime tų žiaurys užmiršti. Savo kalboje kleb. kun. Joseph Bacevice prisiminė masinius trėmimus. Tarp kalbų, sol. Virginija Muliolienė sugiedojo „Pie Jesu“ iš Maurice Durufle „Requiem“ ir Stasio Gailevičiaus giesę „Mūsų žemė – Lietuva“. Pamaldos buvo baigtos sugiedojus JAV, Estijos, Latvijos ir Lietuvos himnus ir išnešus vėliavas.

Nors oras buvo geras, į šias ekumenines pamaldas atvyko vos šimtas asmenų. Žinant, kad apeigos vyko lietuvių šventovėje, lietuvių dalyvių skaičius buvo mažokas – nesimatė kai kurių Cleveland lietuvių organizacijų vadovų ir jaunimo. Nebuvo matyti ir lietuvių tautinių

Po įvykusių „Ekumeninių apeigų“ bendra nuotrauka ant šventovės laiptų. Iš k. pirmoje eilėje: kleb. kun. Joseph Bacevice, kun. dr. Sarma Eglite, Pabaltiečių kom. pirm. Baiba Caunice, Beatrice Pautienis, Mylita Nasvytiene, Karin Ruus, Erika Puussaar. Antroje eilėje iš k.: kun. dr. Paul Barbins, Brig. gen. Vilmaras Kukainis, su JAV vėliava Gunars Rankis, su Estijos vėliava – Haans Ruus, su Latvijos – Arūnas Nasvytis, su Lietuvos vėliava Povilas Macijauskas ir Lietuvos garbės konsulė Ingrida Bublienė.

A.V.Matulionio nuotr.

drabužiais. Atrodo, kad jie jau „atgyveno“ savo paskirtį ir tapo „nemadingais“, net ir tokiomis reikšmingomis progomis. Todėl buvo ypač malonu matyti Erika Puussaar pasipuošusią latvių tautiniais

drabužiais. Tai suteikė šioms apeigoms išskilmingumo. Po apeigų visi šio minėjimo dalyviai, kaip ir pridera, buvo pakviesti į parapijos svetainę atsigaivinti kava ir pasivaišinti užkandėliais ir kitais

skanumynais. Prieš vaišėms prasidedant, Darius Šilgalis, atsistojęs prie mikrofono, vėl pabrėžė šios dienos svarbą ir palinkėjo visiems skanių vaišių ir nuoširdaus bendravimo.

Algirdas V. Matulionis

CHICAGO, IL

Lietuvos Dukterų draugijos metinė veikla

Per metinį visuotinį narių susirinkimą yra aptariami kiekvienos organizacijos nuveikti darbai bei ateities planai. Lietuvos Dukterų draugijos (LDD) metinis narių susirinkimas įvyko gegužės 19 d., PLC, Lemont. Atvyko nemažai narių - daugiausia senieji šios organizacijos nariai, nors buvo ir keletas naujai įsijungusių. Gaila, kad mes vis dar nesulaukiame didesnio naujų atstovų dėmesio, naujų jėgų ir šviesių idėjų iš naujos emigracijos

bangos. Visos organizacijos silpsta ir sunku burti ateities planus, kai griūna organizacijų pamatai. LDD valdyba vis dėlto pasipildė naujomis, labai darbščiomis ir energingomis narėmis. Tai vicepirmininkė Gražina Kazėnienė, sekretorė dr. Alma Markuvienė ir išdininkė Zita Svarenė. Viliamės, kad į mūsų organizaciją pritrauksime ir daugiau naujų narių. Juk nieko nėra tauresnio kaip atiduoti dalelę savęs labdaros darbams, išreikšti save gerumu kitiems, ištiesti pagalbos ranką tam, kam jos šiandien labiausiai reikia.

Nijolė Nausėdienė

AIRIJA

Nuo šiol konsulinėms paslaugoms galima registruotis internetu

Airijoje gyvenantys lietuviai ir kitų šalių piliečiai nuo šiol konsuliniam priėmimui Lietuvos ambasadoje Dubline registruotis galima apsilankę ambasados interneto svetainėje <https://ie.mfa.lt> ir pasinaudoję čia įdiegta eilių valdymo atstovybėse sistema (EVAS).

Dėl pasų išdavimo ar keitimo, Lietuvos pilietybės klausimų, įgaliojimų suteikimo ar vizų išdavimo naujojoje elektroninėje sistemoje besiregistruojantys piliečiai patys gali pasirinkti pageidaujamą apsilankymo ambasadoje dieną ir laiką.

EVAS ambasadoje Dubline įdiegta atsižvelgiant į didėjančią konsulinių paslaugų poreikį Airijoje ir siekiant supaprastinti piliečių aptarnavimą užtikrinant kokybišką konsulinių paslaugų teikimą.

Ambasada Airijoje yra pirmoji Lietuvos diplomatinė atstovybė įdiegusi šią sistemą. Artimiausiu metu EVAS turėtų pradėti veikti ir kitose atstovybėse.

LR URM inf.

SLAsukaktuvės. Minėsime SLA 99-us metus Aušros Vartų parapijoje liepos 7 d., sekmadienį, 10:30 val. kur vyks šv. Mišios už mirusius narius. Sekmadienį rugpjūčio 4 d., 1 v. p. p. mūsų patalpose vyks meninė sukakties programa ir sukaktuviniai pietūs. Dalyvaus mūsų tautinių šokių grupės. Kviečiame visus dalyvauti.

Susivienijimas Lietuvių Argentinoje inf.

Chicagos Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos choristai po Sekminių šv. Mišių parapijos bažnyčioje. Iš k.: administratorius kun. Jaunius Kelpšas, choro vadovė Jūratė Lukminienė ir diakonas Vitas Paškauskas.

Birutė Lukminaitė nuotr.

PRADEDA VEIKTI UŽSIENIO LIETUVIAMS SKIRTAS „FACEBOOK” PUSLAPIS „GLOBALUS TINKLAS LIETUVAI”

Birželio 4 dieną pradėjo veikti Užsienio reikalų ministerijos Užsienio lietuvių departamento sukurtas socialinio tinklo „Facebook” puslapis „Globalus tinklas Lietuvai” – po visą pasaulį pasklidusiems lietuviams skirta bendravimo erdvė.

Puslapyje kviečiama aktyviai bendrauti, dalintis gerą patirtimi, nuveiktais darbais, planuojamais renginiais ir kita aktualia informacija. Čia taip pat skelbiamos žinios apie Užsienio reikalų ministerijos ir diplomatinės atstovybių iniciatyvas, planuojamus darbus,

partnerių projektus bei kita užsienio lietuviams naudinga informacija.

Prie puslapio „Globalus tinklas Lietuvai” prisijungti galima „Facebook” paieškos laukelyje įvedus puslapio pavadinimą „Globalus tinklas Lietuvai” arba paspaudus šią nuorodą: <https://www.facebook.com/pages/Globalus-tinklas-Lietuvai-Global-Lithuania-Network/527682157296632>.

Socialiniame tinkle „Facebook” taip pat galite sekti Užsienio reikalų ministerijos naujienas. *LR URM inf.*

ARGENTINA

Nauji SLA nario mokesčiai. Primename mūsų nariams, kad SLA Visuotinio narių susirinkimo sprendimu, vykusio balandžio 27 d., mėnesinis nario mokestis – 10 dol., o vaikams ir pensininkams – 5 dol. iki birželio 30 d., bus galima susimokėti praleistus mėnesius ir šių metų mokestį pagal ankstyvesnes kainas (8 dol. ir 4 dol.).

Nauja SLA šokių grupė. Tarp buvusių „Dobilo” šokėjų (vyresnieji 20 m.), susibūrė mūsų draugijoje nauja šokių grupė, pavadinta „Žiburinis”, kuriai vadovauja Marcelo Stanevičius. Repeticijos – šeštadieniais.

Nauja šokių grupė ruošia pietus. „Žiburinio” šokių grupės dalyviai ruošė lietuviškus pietus (kugelis), sekmadienį birželio 9 d., ir maloniai kvietė visus dalyvauti.

Joninių šventė. Susivieni-

jimo lietuvių Argentinoje tautinių šokių ansamblis „Dobilas” ruošia Joninių šventę, kuri vyks mūsų patalpose birželio 29 d., 8:30 v. vak. Joninėse dalyvaus SLA tautinių šokių ansambliai, bei čekų tautinių šokių ansamblis.

XVI Pietų Amerikos lietuvių jaunimo suvažiavimas. XVI Pietų Amerikos lietuvių jaunimo suvažiavimas (PALJS) vyks 2013 m. liepos 17-21 d.d. Sao Paulo, Brazilijoje. Suvažiavimas rengiamas Pasaulio jaunimo dienų (PJD) išvakarėse, į kurias atvyks jaunimas iš Lietuvos. Suvažiavime dalyvaus popiežius Pranciškus. Pasaulio jaunimo dienos (PJD) oficialiai prasidės 2013 m. liepos 22-28 d.d. Rio de Janeiro mieste, kartu su jaunimu iš viso pasaulio.

Atstovas Argentinoje – Juan Ignacio Fourment Kalvelis, jkalvelis@yahoo.com.ar, juan@pljs.org

LR Seimo užsienio reikalų komiteto pirmininko pavaduotojas Audronius Ažubalis kalba komunizmo aukų pagerbimo minėjime Washington D.C.

LR URM nuotr.

PAGERBĖ KOMUNIZMO AUKAS

Birželio 12 d. Washington vyko Komunizmo aukų memorialo įsteigimo 6-ųjų metinių paminėjimas, kuriame kartu su Lietuvos ambasados atstovais dalyvavo ir LR Seimo užsienio reikalų komiteto pirmininkas Benediktas Juodka bei jo pavaduotojas Audronius Ažubalis, lankęsi JAV sostinėje su Šiaurės – Baltijos šalių parlamentų užsienio reikalų komitetų vadovų vizitu.

Komunizmo aukų pagerbimo metu Lietuvos delegacijos vardu pasisakęs A. Ažubalis pabrėžė stalinistinio komunizmo represijas, kurias XX a. patyrė Baltijos valstybės, bei priminė atsakomybę šia patirtimi dalintis su tomis Vakarų Europos visuomenėmis, kuriose komunizmo ideologija ir bendras Sovietų Sąjungos paveldas kartais klaidingai su-

maišomi su laisvės ir lygybės idealais.

Seimo užsienio reikalų komiteto pirmininko pavaduotojas Audronius Ažubalis kalba komunizmo aukų pagerbime: „Šiam tikslui kartu su partneriais Vidurio ir Rytų Europoje per pastaruosius kelerius metus inicijavome ir įsteigėme Europos Sąžinės ir atminties platformą, skirtą puoselėti tarptautinę akademinių institucijų ir nevyriausybinių organizacijų diskusiją bei tyrimus istorinės atminties klausimais. Taip pat tikimės, kad komunizmo nusikaltimai bus tinkamai įvertinti ir laisvės atrama bei tvirtovė laikomose Jungtinėse Amerikos Valstijose, **priimant atitinkamą Kongreso rezoliuciją**, kurios projektas jau buvo įregistruotas 2012 metų rudenį”,

- teigė A. Ažubalis.

Seimo narys pažymėjo, kad tautos, kurios dėl pragmatinių sumetimų išsižada savo praeities ir pagarbos istoriniam teisingumui, stokoja susitelkimo, aiškių vertybinių orientyrų ir ateities tikslų. Lietuva, pasak A. Ažubalio, brangina savo praeitį, remia tarptautines istorinio teisingumo iniciatyvas ir palaiko visus tuos, kurie iki šių dienų, kaip lietuviai sovietų okupacijos laikotarpiu, yra priversti kovoti už savo teisę į laisvę ir teisingumą.

Prie paminklo Komunizmo aukoms atminti surengtame minėjime dalyvavo iškilūs JAV Kongreso nariai, nevyriausybinių organizacijų atstovai, autoritarinių režimų disidentai bei Šiaurės - Baltijos aštuntuko valstybių Užsienio reikalų komitetų delegacijų atstovai.

LR URM inf.

Gegužės 7-10 dienomis Vilniuje posėdžiavo Lietuvos Respublikos Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos. Pagrindinis klausimas dėl dvigubos pilietybės. Seimo pirmininkas Vydas Gedvilas sako nepritariantis, kad įteisinus dvigubą pilietybę ji būtų leidžiama tik kitų NATO ir Europos Sąjungos šalių piliečiams. Parlamento vadovas teigė, kad negalima diskriminuoti lietuvių, kurie gyvena Rusijoje, Australijoje ar Naujojoje Zelandijoje. „Po okupacijos daug žmonių gyvena Rusijoje, lietuvių tautybės žmonių, kurie buvo ne savo noru išvežti. Gyvena Australijoje, Naujojoje Zelandijoje, kurios nepriklauso NATO ir ES. Tie žmonės nieko nesiskiria nuo tų žmonių, kurie emigravę į Ameriką arba ES valstybes”, - sakė V. Gedvilas „Laisvosios bangos” radijui. Seimas šiuo metu svarsto, ar kitamet kartu su prezidento rinkimais rengti referendumą dėl dvigubos pilietybės. Šiuo metu dvigubą pilietybę labai griežtai riboja Konstitucija.

www.lrs.lt

LIETUVA IR PASAULIS

Šios savaitės Europos Parlamento plenarinei sesijai Strasbūre susirinkę europarlamentarai buvo pakviesti prisiminti masinių trėmimų, prasidėjusių 1941 metų birželio 14-ąją, aukas.

„Birželio 14-ąją minėdami Gedulo ir Vilties dieną prisimeiname šimtus tūkstančių nekaltų žmonių, ištisas šeimas, gyvuliniuose vagonuose ištremtas į tolimąjį Sibirą, Gulago lagerius. Beveik pusė ištremtųjų, kentusių nežmoniškas sąlygas ir žiaurias represijas buvo kūdikiai ir vaikai. Šie siaubingi nusikaltimai prieš žmoniškumą tęsėsi nuo 1941 iki 1953-ųjų”, - į kolegas plenarinio posėdžio metu kreipėsi Lietuvos europarlamentarė Radvilė Morkūnaitė-Mikulenienė. Anot EP narės, birželio keturioliktąjį – kartu ir išsilaisvinimo iš totalitarinių režimų vilties diena.

„Prieš kurį laiką paminėjome Sąjūdžio, judėjimo, suvienijusio Lietuvos žmones ir atvedusio į Laisvę, 25-metį. Šiandien visų kentėjusių viltis būti laisvais yra realybė, tačiau istorija neturi ir negali būti pamiršta, jos žinojimas ir supratimas susivienijusių šiandienos Europą tik sustiprina”, - sakė EP narė R.Morkūnaitė ir kolegas pakvietė dalyvauti iškilingoje Baltijos kelio alėjos atidarymo ceremonijoje, kuri, įamžindama bendrą Europos istorinę patirtį, š.m. birželio 26-ąją įsikurs Europos Parlamento pagrindiniame pastate Briuselyje.

ES valstybių narių istorijų pažinimo svarba neabejoja ir Olandijos europarlamentaras Bastiaan Belder, didžiųjų 1948 m. trėmimų ir Norilsko sukilimo metinių proga apie istoriją ir atmintį diskutavęs su EP nare Radvile Morkūnaitė-Mikulėniene. „Dabar, kai kartu esame Europos Sąjungoje, turime formuoti bendrą supratimą, pažinti nacionalines istorijas, kad geriau suprastume laisvės siekį ir jūsų baimes, pavyzdžiui, dėl geopolitinės padėties atsižvelgiant į kylančią Putino Rusiją”, - įsitikinęs EP Užsienio reikalų komiteto narys, nuo 1999 metų Europos Parlamente atstovaujantis Nyderlandams. Anot B.Belder, Baltijos šalių istorinės patirtys yra labai svarbi pamoka šiandienėje Europos Sąjungoje, kad niekada daugiau negalima palikti vienu tų, kurie kovoja už laisvę, ir kad reikia būti budriems dėl pavojų, kuriuos patiria skirtingos šalys narės. „Jei Vakarų Europoje iš tiesų mylime laisvę, turime iš jūsų sužinoti, koks buvo komunizmas realybėje, ir kovoti su visomis totalitarinėmis ideologijomis”, - atvirame dviejų Europos Parlamento narių pokalbyje priduria Bastiaan Belder.

Artėjant Lietuvos vadovaujamos Afganistano Goro provincijos atkūrimo grupės (PAG) misijos pabaigai, Lietuvos kariai pradėjo mokytis karių stovyklą Goro provincijoje perimsiančius Afganistano nacionalinės kariuomenės karius naudoti ir prižiūrėti stovyklos infrastruktūrą. Afganistaniečiai mokomi naudoti ir prižiūrėti vandens valymo, generatorių, sandėliavimo, šaldymo, ryšių ir medicininę įrangą, gyvenamuosius ir sanitarinius konteinerius, priimti ir užpildyti degalus, taip pat gaisro prevencijos ir kitų darbų.

Lietuvos Respublikos prezidentė Dalia Grybauskaitė Bratislavoje, Slovakijoje birželio 13 d. dalyvavo Vidurio Europos šalių vadovų susitikime. Unikaliame dvidešimties valstybių Prezidentų forume tartasi apie Europos ateitį ir europiečiams tenkančius iššūkius. Susitikime dalyvavo ir Europos Vadovų Tarybos (EVT) pirmininkas Hermanas Van Rompuy. Nors pagrindinė šio susitikimo tema - ekonominės krizės padariniai ir jų įveikimas, vienu svarbiausių klausimu tapo ES santykiai su kaimyninėmis šalimis. Pirmą kartą šiame susitikime kartu dalyvauja Serbijos ir Kosovo prezidentai. Pirmininkavimą ES Tarybai perimančiai Lietuvai tai puiki proga suderinti dvidešimties šalių pozicijas ir sutelkti valstybių pastangas rengiantis rudenį Vilniuje vyksiančiam Rytų partnerystės viršūnių susitikimui, kuris gali tapti nauju Europos Sąjungos bendradarbiavimo su Rytais impulsu. Siekiama, kad Vilniaus viršūnių susitikimo metu būtų pasirašyta asociacijos ir laisvosios prekybos sutartis su Ukraina, užbaigtos derybos ir parafuoti susitarimai su Moldova, Gruzija ir Armėnija.

Lietuvos ambasadorius JAV Žygimantas Pavilionis Washingtone viešėjusiems Šiaurės ir Baltijos šalių parlamentų užsienio reikalų komitetų vadovams, čia reziduojantiems diplomatinio korpuso atstovams ir JAV administracijos pareigūnams birželio 11 dieną pristatė artėjančio Lietuvos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai tikslus. Pasak Ž. Pavilionio, svarbiausi Lietuvos pirmininkavimo darbotvarkės uždaviniai – finansinio pastovumo užtikrinimas, tvarus ekonomikos augimas, darbo vietų kūrimas, energetinio saugumo stiprinimas, atvirumas ir aktyvus bendradarbiavimas su regioniniais bei globaliais partneriais. LR URM, LR KAM

„DIEVŲ MIŠKAS” IR ANTANAS STARKUS

Prieš 70 metų daug Lietuvos inteligentu „pradingo”. Lietuvos genocidinio pobūdžio tragedija prasidėjo 1941 metais - tūkstančiai mūsų tautos inteligentų prievarta ištremti į Sibirą. Tie, kurie liko neišvežti, pažino į Lietuvą išdavikų parvežtą „Stalino saulę”, pasitraukę į Vakarus. Naujieji okupantai - vokiečių naciai 1943 metų pavasarį iš Kauno, Tilžės, Karaliaučiaus ir Mariengurgo kalėjimų į Vokietijos koncentracijos stovyklą Stutthofe išvežė šimtus lietuvių. Jų, tarpe buvo rašytojas Balys Sruoga, gydytojas Antanas Starkus, kun. Stasys Yla, kun. Alfonsas Lipniūnas, prof. Jurgutis, Pilypas Narutis, Juozas Narakas, dr. A. Kučas, ir kiti. Siūlome Ferdinando Kauzono pasikalbėjimu „Respublikoje” su diplomato Juozo Bredikio sūnumi prof. Jurgiu Bredikiu.

- Tėvas iš darbo sugrįžo įsitempęs, susirūpinęs ir gestapo karininko lydimas ir pasakė, o vokiečių karininkas dar pakartoja, kad tėvas sulaikomas ir per 10 minučių turi pasiruošti. Mama skubiai padėjo susikrauti būtiniausius dalykus, atsimenu, sumuštinį įdėjo, dar kažko. Tikėjomės, kad dienai ar dviem. Paskui jau iš kitų, tomis kovo 16-17 dienomis suimtųjų, sužinojome, kad visi jie yra laikomi gestape. Tarp lietuvių atsirado pakankamai įtakingų, kurie kreipėsi į gestapo viršininkus, tačiau nieko konkretnesnio nesužinojo ir nieko padėti jiems negalėjo.

Vėliau paaiškėjo, kad kai 1943-iaisiais vokiečių reikalai fronte darėsi vis prastesni, jie nutarė formuoti SS batalionus iš jaunų Baltijos šalių vyrų. Estijoje jiems tai pavyko padaryti, Latvijoje pavyko, o Lietuvoje tokia mobilizacija buvo sužlugdyta. Kilo didžiulis skandalas, atvyko net pats Himleris. Buvo nuspręsta lietuvius nubausti. Buvo apkaltinti inteligentai, kad buvo pagrindiniai agitatoriai nestoti į SS dalinius, kad rašė visokius atsišaukimus, platino juos gimnazijose, universitetuose. Beje, tomis dienomis ir dėl tos pačios priežasties buvo uždaryti Vilniaus ir Kauno universitetai.

Buvo apkaltinti 46 konkretūs žmonės. Vilniuje - 23, Kaune - 17. Dar penketas buvo iš Marijampolės. Tarp jų buvo ir generalinių tarėjų, kurie nesutiko su tokia mobilizacija, buvo penki profesoriai, buvo rektorius, gimnazijų direktorius, kunigų, gydytojų.

Netrukus visi sulaikytieji iš gestapo dingo. Kur - niekas nežino. Paaiškėjo gal tik po

poros mėnesių. Per tą laiką kai kas jau ir viltį prarado ką nors sužinoti. Mes irgi labai išgyvenome. Paskui sulaikytiesiems buvo leista parašyti laiškus. Ir visi sužinojome, kad jie Štuthofe konclageryje. Laiškus, žinoma, buvo galima rašyti tik vokiškai. Mano tėvas puikiai mokėjo vokiečių kalbą, tad ir kitiems lietuviams padėjo rašyti laiškus, „įvyniodamas” mintis į perkeltines prasmes, kad vokiečių cenzūra nieko įtartino neaptiktų. O mes supratome viską. Supratome ir tai, iš tų 46 jau ne visi išlaikė ir pirmuosius mėnesius. Faktiškai buvo užmušti. Vieni - kad drausmės saugotojams neįtiko, kiti darbus nepakankamai gerai atliko. Visa tai labai įtaigiai savo „Dievų miške” atskleidė tėvo likimo draugas Balys Sruoga.

-Ar dažnai tėvas prisimin-davo Štuthofą? Kokiomis progomis?

- Tėvas grįžo toks fiziškai sudaužytas, suspardytas ir mes net nedrįsime nieko klausinėti. Apie tėvą Štuthofe aš daugiau sužinojau iš jo laiškų. O daugiau medžiagos apie tėvą surinkau iš kitų, kartu su juo kalėjusių, - ir gyvų atsiminimų, ir užrašytų bei publikuotų.

Tėvas ten buvo laikomas kitokio tikėjimo žmogumi. Tas jo tikėjimas susidarė iš indų, iš Levo Tolstojaus, iš Vydūno. Ir jis, kaip stoikas, nesiskundė nei likimo drau-

gams, nei mums laiškuose. Kai jis susirgo šiltine ir jį paguldė į lovą su kitu, jau merdinčiu. Ir Sruoga savo atsiminimuose apie tai rašo, ir kunigas Yla. Žiūrim, sako, guli Brėdikis šalia mirusio, o veide, kaip visada, - šypsena, ramybė. Jis sugebėjo būti aukščiau to viso, kas dėjos aplink. Jame buvo gyvas didžiulis tikėjimas, viltis. Ir nenuostabu, kad neatlaikė daugelis jaunų vyrų, iš 46 tik 15 liko gyvi, o jis, vyriausias amžiumi, jau pergyvenęs infarktą, atlaikė.

-Negi tėvo taip nė karto ir nepaklausėte apie Štuthofą?

- 1946 metais įstojau į Kauno medicinos institutą, grįžtu laimingas namo, pasakoju tėvui apie savo kurso draugus, o ypač apie dvynukes Aldoną ir Birutę Starkutes, kurios tokios panašios, kad niekaip negalime atskirti.

Ir tada tėvas ėmė pasakoti apie dvynukių dėdę gydytoją **Antaną Starkų**, su kuriuo buvo lageryje. Daktaras Starkus ir profesorius Sruoga lageryje buvo ypatingi žmonės. Sruoga mokėjo užsienio kalbų, tad buvo įdarbintas konclagerio „raštinėje”, kur priiminėdavo naujus kalinius. O po kelių savičių į lagerio ligoninę buvo priimtas Antanas Starkus, kuris Lietuvoje jau buvo žinomas patalogoanatomas, apgynęs disertaciją. Tuo metu lagerio ligoninė turėjo

(Nukelta į 11 psl.)

KULTŪROS KRONIKA

Lietuvos valstybinio simfoninio 24-ojo sezono pabaigos proga Vilniaus Kongresų rūmuose pirmą kartą nuskambėjo Carl Orff kantatų trilogija „Triumfai” - „Afroditės triumfas”, „Catulli Carmina” ir „Carmina Burana”. Tris valandas trukusį koncertą šaučiai atliko Kauno valstybinis choras, kurio vadovas P.Bingelis, padedamas maestro G.Rinkevičiaus ir solistų L. Bendžiūnaitės, A. Januto, L. Mikalausko, R.Urbiečio, M. Bargailos. Publika šaukė „bravo” stovėdama.

Septintą kartą gegužės 18 d. Lietuvos 20 miestų, vyko gatvės muzikos koncertai. Vilniuje muzika nuo vidurdienio skambėjo aplink Katedros aikštę, ant Baltojo tilto, Rotušės aikštėje, Gedimino prospektu žygiavo spalvingi tarptautinio džiaz festivalio dalyviai. Gatvės muzikos sostinę Vilnių su laikinąja sostine Kaunu šiemet sujungė muzikinis tiltas, kurį sumanė gatvės muzikantai, groję traukinyje tarp Vilniaus ir Kauno. Kauną irgi išjudino Gatvės muzikos diena. Nuo didžiųjų miestų Vilniaus, Kauno, Klaipėdos ir Panevėžio neatsiliko ir Mažeikiai. Su Lietuva per gatvės muziką tą dieną vienijosi Gruzijos miestai Tbilisis ir Batumis bei Danijos sostinė Kopenhaga. Pirmąsyk gatvės muzika skambėjo ir Austrijos Insbruko mieste.

Šiemet Lietuvos kultūros sostine tapęs didžiausias šalies kurortas Palanga, vasaros sezoną pradėjo dainomis, šokiais ir geriausių Lietuvos pučiamųjų orkestrų koncertais. Daug žmonių susirinko Jūrატės ir Kastyčio aikštėje į dainininko Stasio Povilaičio koncertą, kuris buvo skirtas jo 50 metų scenoje sukakčiai. Originaliai pagerbtas ir pats dainininkas. S. Povilaičiui pirmajam teko neseniai nukaldintas Palangos medalis, jį dainininkui Palangos meras Šarūnas Vaitkus scenoje įteikė tiesiog koncerto metu. Šių metų Lietuvos kultūros sostinės Palangos 760 metų jubiliejaus proga iš viso pagaminta 400 pasidabruoto žalvario medalių, kuriais bus apdovanojami miestui nusipelnę asmenys.

Lietuvos Užsienio reikalų ministras L. Linkevičius pasaulio žydų diasporos muziejuje „Beit Hatfutsot” Tel Avive atidarė nuotraukų parodą „Kadišas Lietuvos medinėms sinagogoms”. Linkevičius kalbėjosi su Izraelio ir Lietuvos draugystės sąjungos „Izraelita” atstovais. Pasaulyje yra išlikę tik keliolika medinių sinagogų, ir beveik visos jų Lietuvoje, daugiausia - Žemaitijoje. Šiuo metu Izraelyje gyvena maždaug 200 tūkstančių piliečių, kilusių iš Lietuvos.

Kauno miesto simfoninio orkestro vadovas Algirdas Treikauskas sako, jog Kauno kultūrininkų gyvenimas sudėtingesnis nei Vilniaus - daugumos jų gerovė priklauso nuo miesto savivaldybės, kurios finansinės galimybės ribotos. „Kai prašome valstybės paramos projektams, mus siunčia į savivaldybę. Turime patys užsidirbti rengdami popmuzikos projektus, koncertuodami arenose. Dėl to nesiskundžiame, nes reikia groti, kas žmonėms patinka. Blogiau, kad orkestrantai turi plėšytis per kelis darbus, nes algos orkestre - daugiau nei juokingos. Pasak vadovo, muzikantas uždirba 1,150 litų, mat vis dar galioja prieš 20 metų nustatyti orkestrantų atlyginimai.

Vilniaus festivalis 2013 skiriamas Lietuvos pirmininkavimui Europos Sąjungos Tarybai. Birželio 3 d. koncerte dainavo Violeta Urmana, Lietuvos simfoniniam orkestrui dirigavo Modestas Pitrenas. Brangiausias bilietas - 350 litų.

„Sesers rūpestis”. Valerijos Čiurlionytės-Karužienės gyvenimo ir darbų eskizai. Lietuvos Mokslo ir enciklopedijų leidybos centro leidinys. Knygą 560 puslapių sudarė Milda Mildažytė-Kulikauskienė. Visuomenei pateikiamas išsamus Valerijos Čiurlionytės-Karužienės gyvenimo ir kultūrinės veiklos vaizdas, kuriame reikšmingą vietą užima jos brolis Mikalojus Konstantinas Čiurlionis. Knygos rengimą rėmė Lietuvos kultūros ministerija, Donata Karužienė su šeima ir Daiva Karužaitė iš JAV. Leidybą šiek tiek finansavo Kultūros rėmimo fondas. Išleista tik 500 egz.

Birželio 16 d., buvo minimas Nacionalinio M.K.Čiurlionio dailės muziejaus įkūrimo 50-metis. Žiūrovų laukė šventinis koncertas ir parodos „M. K. Čiurlionis ir Druskininkai: laiko sąsajos” atidarymas. Druskininkai jau seniai tapo neatskiriama M. K. Čiurlionio biografijos dalimi. Tai ne tik grįžimas į M. K. Čiurlionio dailę ar muziką, bet ir į M. K. Čiurlionio laiką. Tai memorialinio muziejaus įkūrimas, tai – parodos ir koncertai, plenerai, edukacijos ir renginiai, kurių niekada netrūksta M. K. Čiurlionio memorialinio muziejaus aplinkoje. Jubiliejinėje parodoje, dedikuotoje Memorialinio muziejaus 50-mečiui, žiūrovas susipažins su M. K. Čiurlionio piešiniais, muziejaus nuotraukų archyvu, Adomo Varno, Vytauto Ciplijausko, Petro Stausko, Mildos Mildažytės-Kulikauskienės, Irenos Vabalienės, Algimanto Švėgždės darbais, bylojančiais apie jų sąsajas su M. K. Čiurlioniu.

(Atkelta iš 5 psl.)
LIETUVOS...

vietos sugebėjome pakilti į 4-tą. Tačiau teisėsaugos, Viešųjų pirkimų tarnybos ir Valstybės kontrolės atliekami tyrimai byloja, kad įtariamai dėl europinės paramos grobstymo, partijas rėmusių įmonių ypatingos sėkmės viešuosiuose pirkimuose ir duoklių tarpininkams mokėjimo - ne iš piršto laužti. Dėl pasikėsinių neteisėtai gauti Europos Sąjungos paramą vien Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos (FNTT) pareigūnai per ketverius metus atliko 80 ikiteisminių tyrimų. Nustatyta 32,5 milijono litų valstybei padarytos žalos, apribota teisė į daugiau kaip 48 milijonų litų vertės nuosavybė.

Valstybės kontrolė taip pat pastebėjo per 80 Europos Sąjungos paramos panaudojimo pažeidimų, dėl kurių 45 milijonai litų perskirstyti kitiems paramos gavėjams.

Europiniai pinigai atveria platesnes galimybes, tačiau paversti juos žmonių gerove galime tik mes patys. Jeigu išleidę 20 milijonų litų Bendrojo pagalbos centro 112 plėtrai, liekame kurti žmogaus pagalbos šauksmui - Briuselis čia niekuo dėtas.

Europinės direktyvos nepridengs ir įžūlaus sukčiavimo, korupcinių sandorių, negėbėjimo strategiškai planuoti, padėti paprastam žmogui susigaudyti biurokratinuose labirintuose.

Bet narystė Europos Sąjungoje nėra tik pinigai. Tai pirmiausia **pagarba žmogaus teisėms ir demokratijai, įstatymo viršenybei**. Per du dešimtmečius tiek pažengėme šioje srityje, kiek dauguma šalių ėjo triskart ilgiau.

Tačiau **teisę į demokratinius, sąžiningus ir laisvus rinkimus** - pamatinę demokratijos sąlygą - **pernai turėjome apginti iš naujo**. Tai buvo precedento neturinti mūsų kova už skaidrumą ir atsakomybę.

Skubios teisinės priemonės ir spontaniškai gimęs pilietinis judėjimas „Baltosios pirštinės“ neleido mūsų šalyje prigyti apmokėtais kalinių balsais, brangesniais veršeliais, alumi ir provokacijomis **perkamai demokratijai**.

Tai labai svarbu tolesniam pilietinės visuomenės ir teisinės valstybės kūrimui.

Per artimiausius ketverius metus mūsų laukia įvairaus lygmens rinkimai - Europos Parlamento, Prezidento, Savivaldybių ir Seimo. Ne svetimi pinigai ir scenarijai, o **mes patys turime spręsti,**

ALT sąjungos Knygos „Tautinės minties keliu“ pristatyme meninę programą atliko G. Razumienės liaudies instrumentų ansamblis.
J. Variakojienės nuotr.

kam patikėti savo balsą ir šalį.

Pagaliau turėtume ryžtis suteikti žmonėms teisę patiems rinkti savo merus ir seniūnus.

Politinė branda ateina nelengvai. Pirmieji rinkimai be tiesioginės priklausomybės nuo verslo pinigų šalies partijoms padėjo sumažinti politinės korupcijos riziką ir išsivaduoti nuo oligarchinių grupių įtakos.

Deja, postų dalybos dar ir po šių Parlamento rinkimų virto ne kompetencijų, o partinių interesų varžytuvėmis. Dėl kurių šią žiemą Seimo darbotvarkėje dominavo teisinių imunitetų klausimai. O šildymo sąskaitos toliau skurdino žmones. Galiausiai neliečiamybės imta siekti net partijoms, o šalies gyventojams svarbūs sprendimai marinami darbo grupėse.

Tačiau vis dėlto Seimas netapo priedanga nuo teisėsaugos.

Šalyje vis dar galima „nupirkti infarkta“, bet darosi vis sunkiau „nusipirkti“ teisę. Ir tik todėl, kad **patys teisėjai nenori būti perkami**. Pokyčiai teismuose tapo įmanomi tik tuomet, kai teisėjai prisiėmė atsakomybę už savo bendruomenę ir patys pradėjo netoleruoti aplaidžiai dirbančių ar kyšininkaujančių kolegų.

Kai teismų savivaldos institucijos pradėjo veikti ne kaip saviginos organizacijos, o kaip reikli ir reali savivalda, padaugėjo drausmės bylų. Per ketverius metus atleista 13 teisėjo vardą pažėmusių asmenų - tiek, kiek per beveik visus dvidešimt nepriklausomybės metų.

Teismų sistemoje - esminių pokyčių metas. Pakelta teisėjų profesionalumo ir

etikos kartelė, įdiegtos naujos objektivesniam bylų skirstymui ir spartesniam jų nagrinėjimui. Į teismų sistemą per ketverius metus atėjo kone šimtas naujų žmonių, pasikeitė 35 įvairaus lygio teismų vadovai. Sujungus mažus teismus gerėja jų administravimas.

Teismų reforma jau duoda rezultatų - bylos nagrinėjamos greičiau, civilinės netgi greičiausiai Europoje. Tačiau dar būtina rasti priemones teisminių procesų vilkinimui pažaboti.

Kai kurie politikai dar vis bando teisėjus, prokurorus ar Specialiųjų tyrimų tarnybos (STT) tyrėjus „pakonsultuoti“ ar pagąsdinti įvairiomis komisijomis. Tačiau šalies teisėsauga išdrįso būti nepriklausoma nuo politikų ir tai yra didžiausias pačių pareigūnų pasiekimas.

Kovoje su korupcija neliečiamųjų neliko. Tikrinami visi įtartini sandoriai - be jokių išlygų. Merų, Seimo narių, ministerijų ir migracijos tarnybų, krepšinio čempionato organizatorių ir bankroto administratorių, žemėtvarkininkų ir teisėjų, bankininkų ir savivaldos pareigūnų.

Vis akylesnio teisėsaugos žvilgsnio sulaukia politinių užnugarį turintys sukčiai ir aferistai, nusitaikę į brangius, valstybei gyvybiškai svarbius - atliekų tvarkymo, energetikos projektus, viešuosius pirkimus ir Europos Sąjungos finansinę paramą. Vien iš Panevėžio nusidriekusi politinės korupcijos voratinklio gijos nukirptos Seime, keliose ministerijose, energetikos įmonėse, urėdijose, žemėtvarkos tarnybose. Korupcijos žemėlapyje ėmė skaidrėti Alytaus, Rokiškio, Radviliškio, Šiaulių savivaldybės.

Teismus pasiekė pirmosios 20 baudžiamųjų bylų **dėl neteisėto praturtėjimo**. Vyksta dar 139 ikiteisminiai tyrimai. Bendra nustatyto įtartino turto vertė sudaro **per 150 milijonų litų**. Dviem teismų sprendimais jau konfiskuota turto už daugiau nei **2 milijonus litų**. Tai daugiausia kontrabandos „karalių“ turtas ir pinigai. Pradėjus taikyti naujus kovos su korupcija įrankius ne tik atradome šimtus neteisėto praturtėjimo atvejų, bet ir apsižiūrėjome, kad prabanga besimėgaujantiems kontrabandininkams, prekeiviams narkotikais **dar mokame ir valstybės pašalpas**.

Apie tai praneša patys, teisingesniu valstybės paramos dalijimu suinteresuoti žmonės. Savivaldybėse, kur į atsakingesnę socialinės paramos skirstymą įsitraukė bendruomenės, apsišaukėlių pašalpų gavėjų gero kai sumažėjo. Pavyzdžiui, Šilalės savivaldybėje 33-imis, Akmenėje - 24-iais procentais. Skaidrumo šalyje daugėja, nebaudžiamumo mažėja, tačiau įpročio gyventi valstybės sąskaita atsisakoma sunkiai.

Neteisėtai lobti įpratę asmenys negali susitaikyti su nauja viešųjų pirkimų tvarka. Prisidengus pirkimų paprastinimu bandoma grįžti prie **korupcinės neskelbiamų derybų ir vidaus sandorių praktikos**. Prievolė skelbti visus tokius viešuosius pirkimus ir gauti jiems Viešųjų pirkimų tarnybos leidimą jau šešis kartus sumažino neskelbiamiems pirkimams išleidžiamas lėšas.

Sveikatos įstaigų vadovų kaitą užtikrinantis įstatymas taip pat sunkiai skinasi kelią. Tačiau būsimi medikai jau

nenori gyventi po senovei. Medicinos studentai sukilo prieš kyšininkavimą, siūlydami ligoninėse ir poliklinikose gydytojams bent užsiklijuoti lipdukus, bylojančius, kad neimi kyšio. Ši antikorupcinė akcija didelio palaikymo nesulaukė. Tačiau būtent ji gali tapti ta jėga, kuri neleis grįžti seniems įpročiams ir pradės diegti sveikatos sistemoje naujas modernios vadybos tradicijas. Tuomet Lietuvos medicina garsės tik unikaliais pasiekimais - tokiais, kaip šiemet Santariškių kardiologų pirmą kartą pasaulyje atlikta širdies vožtuvų stygų operacija be pjūvio.

Susitvarkyti reikalus be kyšio bus įmanoma, tik jeigu patys norėsime veikti sąžiningai. **Lietuvos daugumą sudaro sąžiningi ir kantriai dirbantys žmonės.** Korumpuoti piktavaliai yra mažuma. Viešumas juos gąsdina ir nuginkluoja. Neleiskime jiems tvarkytis Lietuvoje.

Gerbiamieji,
Tokia šiandien yra Lietuva. Rytoj ji gali būti dar stipresnė, saugesnė ir skaidresnė. Jeigu kiekvienas ten, kur esame, pakeisime tai, ką galime, **tuomet turėsime namus, kuriuose ir augti gera, ir pasenti nebaisu.** Nėra kito gerovės recepto kaip susikurti ją patiems. Sėkmė mus ir toliau lydės, jeigu nustosime ieškoti vakarykštės dienos, neabejosime savimi ir neatidėliosime svarbiausių darbų rytdienai.

Prieš dvidešimt metų tauta priėmė ir paskelbė Konstituciją - pagrindinį susitarimą, kaip ir kokią valstybę norime kurti. Konstitucijos dvidešimtmečio minėjime viena gimnazistė pabrėžė, kad tai visuomeninė sutartis, atnešusi mums sėkmę. Ir pastebėjo, kad joje yra visos mūsų teisės ir tik penkios pareigos.

Kai kam pareiga gyventi pagal šį susitarimą kartais dar atrodo per sunki. Tačiau tai vienintelis kelias į pasitikėjimą vienas kitu ir savo valstybe. Tai mūsų išlikimo garantas.

Šiandien visi laikome Konstitucijos egzaminą, lemsiantį, ar išliksime tauta, atkakliai ginančia savo laisvę ir nepriklausomybę, išsaugojusia gimtąją kalbą, raštą ir papročius, įkūnijusia teisę gyventi laisvai ir kurti savo protėvių žemėje -Nepriklausomoje Lietuvos Valstybėje.

Laisvė trapi. Tik ginama mūsų vienybės ir saugoma mūsų širdyse ji išlieka.

Ačiū visiems.
Prezidentės spaudos tarnyba

Paberžėje įvyko 1863 metų sukilimo 150 paminėjimas. Meninėje programos dalyje koncertavo Kėdainių mišrus choras. Minėjime dalyvavo daug žmonių, Lietuvos kariuomenės vadovai ir Latvijos partizanų atstovai.

LAIŠKAS

ATMINIMO DIENA

Gegužės 27 dieną vėl susirinkome būrelis artimųjų pasi-dalyti įspūdžiais, naujienomis ir t.t. tai rimto amžiaus sulaukusių žmonių didžiausia pramoga. Mūsų tarpe buvo pora jaunų lietuvių iš Lietuvos.

Liūdna buvo kalbėti apie Lietuvos vadovų elgesį, švenčiant Vasario 16 Vilniuje ir svetimšalių kišimasį į tautinį ugdymą. Niekas negalėjo paaiš-kinti, kodėl Lietuva taip nusmu-ko, net ir vokiečių okupacijos metu Vasario 16 gerbimą niekas nedraudė.

Kalbėjome apie lietuvių kalbą ir jos sunaikinimą ne mažamokslių, bet save aukšti-nančių lietuvių kalbos žinovų, keistai pasivadinusių lituanis-tais. Mums atrodo, kad jie žlug-do lietuvių kalbą kišdami į ją svetimus žodžius: gidas, konsul-tacija, kvestinuoja, prodiuseris, šou – žemaitiškai reiškia šunį...

Lietuvos politinis gyvenimas taip pat ir ekonominis labai grei-tai smunka žemyn, kai pirmos nepriklausomybės tokiu pat laikotarpiu, Lietuvos gyvenimas pramonė ir kultūra, tautiškumas iš karo sužlugdytos Lietuvos buvo pakeltas iki ekonomiškai vadovaujančių Europos valsty-bių. Dėl to kad Lietuvos vadovai dirbo Lietuvai, o ne savo egois-tiniams tikslams, daugelis dirbo be atlyginimo vien tėvynei, o dabar kiek milijonierių išaugo Lietuvoje, kiek KGB karinin-kų dabar valdžioje, Lietuvos

pramonė sunaikinta, milžiniš-ka *plasmės įmonė Vilniuje, Mėsčio* gamykla Telšiuose, *Mažeikių nafta, durpių preky-ba*, naftos išgavimas ir *Philip Morris* ir be galo žiaurių iš-davysčių nualintas kraštas, o dar milijoninės dovanos kita-taučiams... Liūdna buvo apie tai kalbėti ir dar liūdniau, kad esame bejėgiai bet ką pakeisti. Gal kas turi gerų patarimų, ma-lonėkite iškelti viešumon.

Kalbėjomės apie lietuvių mirštančią spaudą Amerikoje. Atrodo dar nesenai buvo Boston spausdinamas *Keleivis*, socia-listinis komunizmu kvepiantis dienraštis, pokario ateiviams netikęs, žlugo, nors buvo ir vertingų rašinių. Buvo laikraštis *Darbininkas* jį sužlugdė patys redaktoriai spausdindami nei-domius ir tik redaktoriams ver-tingus rašinius. Jo nebėra. Dabar dar turime *Dirvą* ir *Draugą*, kurie laikosi ir bandydami rasti galimybių išlikti. Būtų gaila, kad vienas iš jų ar abu pražūtų, bet tai priklausys nuo jų pačių, jei jie mokės paduoti skaityto-jams vertingus ir įdomius raši-nius, visuomeniškus rašinius, drąsiai kritikuojantys politikus, kurie nuvedė Lietuvą į dabarti-nę padėtį, kuri yra už Lietuvos pramonės ir įmonės išdalinimą už globojimą nusikaltėlių, kaip Sibiro suvirintojo, agurkų mi-lijonieriaus globą, už garbės medalių dovanojimą mafijo-zams ir teismų bejėgumą bausti,

išimties keliu išduota tūkstančiai Lietuvos pilietybės dokumentų, net Lietuvos priešams. Tokių nusikaltimų prieš Lietuvą yra labai daug, visų mes neišvardin-sime, o kai laikraščiai turėdami vietos deda aprašymus apie alkoholinius gėrimus: konjakas - lietuvių išradimas, didžiulis vyno pasirinkimas, o dar priedo baikeriai (motociklininkai) arba apie žmogaus namą, kur gyve-na, o vertingi raštai atmetami. Kodėl neminimi knygnešiai, daraktoriai, tautos mylėtojai, ko-votojai už Lietuvą, lietuvių kančios, Rainių miškelis, Švendrių kaimo žmonių gyvų sudegini-mo, Kaniūkų kaimo žudynės, apie tai mūsų spauda nedrysta rašyti. Ar nereikėtų visus tuos teroristus viešai paskelbti su nuotraukomis jų kilmę, darbus ir jų globėjus.

Suprantama, kad spaudą išlaikyti reikia lėšų ir mes esame tikri, kad skaitytojai visi parems savo spaudą, kuri dirba vien tik Tautos reikalams ir nebando užpildyti vietas **su maisto ga-minimo receptais** ar kitokiais beverčiais raštais. Kiekviena lietuvių yra gera šeimininkė jau senai atsisakiusi vartoti druską, baltą cukrų ir daug kitokių prie-dų, todėl jos nekeis savo mokslo virtuvėje, o jaunos šeimininkės vengia virtuves.

Todėl mūsų nuomonė buvo vieningai tvirta, kad mes visi mielu noru remsime savo spau-dą, jei ji kreips vienintelį dėmesį į Lietuvos tautinį auklėjimą, savigarbą ir materialinę būklę.

Algis Virvytis, Boston, MA

„Laisvės kelias“.

„Prieš 25 metus įkurtas Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdis ne tik sutelkė lietuvių tautą vėl pakilti į kovą už savo laisvę ir atkurti nepriklausomą valsty-bę – susibūrusi į Sąjūdį tauta grįžo į Europos istoriją ir tapo aktyvia pasaulį pakeitusių įvy-kių dalyve bei kūrėja“, – kal-bėjo prof. Vytautas Radžvilas, Sąjūdžio iniciatyvinės grupės narys, lankstinuko teksto, išleis-to kartu su monetomis, autorius.

„Išleisdami į apyvartą dvi monetas, skirtas Sąjūdžio įkūri-mo 25-mečiui paminėti, pradė-jome naują kolekcinį monetų

(Atkelta iš 5 psl.)

LIETUVOS...

patį blogiausią vardą. Jeigu kalinys lauko darbuose susi-žeisdavo ar prižiūrėtojai jį taip priplakdavo, kad jis patekdavo į ligoninę, tai jis galėjo būti tikras, kad čia dirbantys sani-tarai, kurie irgi buvo iš kalinių, tave pribaisgs.

Du vokiečiai, feldfebelis Hauptas (visi manė, kad jis gydytojas, o iš tikrųjų iki karo buvo stalius) ir vyresnysis ka-pas lenkų kilmės kalinys Janas Veitas, patys kaliniams, ser-gantiems džiova, suleisdavo į veną karbolio ir tokiu būdu juos pribaidavo.

Starkui pradėjus dirbti ligoninėje, reikalai ėmė keistis, į kiekvieną ligonį jis žiūrėjo kaip į žmogų, jam visi buvo lygūs. Tai iš karto pa-juto visi ir ėmė gerbti lietuvių gydytoją. Net sanitarai lenkai, kurie labiausiai „tvarkė“ tuos inteligentus, ypač lietuvius iš Vilniaus krašto, gydytoją Starkų ir ėmė vadinti „*pane profesorze*“.

Kai prasidėjo lageryje epi-demija ir ligonių skaičius išau-go nuo poros šimtų iki poros tūkstančių, jau vokiečiai išsi-gando, nes ir tarp jų atsirado, taigi galėjo kilti didelis skan-dalas. Starkus pasiūlė savo gydymą, vokiečiai skyrė jo nurodytų medikamentų ir epi-demija netrukus buvo sustab-dyta. Gydytojas Starkus iš kar-to išgarsėjo visame Štuthof lageryje. Ir čia jau yra toks unikalus dalykas - gydytojas kalinys tapo konclagerio ligo-ninės vyriausiuoju gydytoju. Ir man labai malonu, kad galiu apie tokį žmogų ir kitiems papasakoti. Šiomis dienomis išėjo mano atsiminimų antroji knyga „Likimas leido“. Vieną knygos skyrių „Gydytojas - ir pragare gydytojas“ paskyriau šitam ypatingam žmogui.

Beje, dar iki arešto Starkus savo bute slėpė kolegę gydy-toją Žydaite. Ir kai jis 1975 m. mirė Amerikoje, ji prie kapo duobės pasakė: „Kol mano širdis plaks, niekada nepamir-šiu dr. Starkaus ir jo šeimos ryžto ir pasiaukojimo gelbstint

seriją „Lietuvos nepriklausomybės kelias“. Numatyta išleisti dar po vieną tos serijos monetą kitais ir 2015 m., jos bus skirtos dviem svarbioms mūsų istori-jos sukaktims – Baltijos kelio 25-mečiui ir Nepriklausomybės atkūrimo 25-mečiui – pami-nėti“, – sakė Alis Jaramaitis, Pinigų kūrimo komisijos pirmi-ninkas, Lietuvos banko Grynujų pinigų tarnybos vadovas.

Naujų monetų reversą skulp-torius Rytas Jonas Belevičius sukūrė pagal žinomo Sąjūdžio fotometraštininko Zino Kazėno fotografijos, kurioje įamžintas Lietuvos laisvės siekis ir taikus

„DIRVAI“ AUKOJO

J.Petronis, Los Angeles, CA.....50
K.Tirva, Glenview, IL.....45
A.Venckūnas,
Santa Monica, CA.....45
G.Bartkus, Mansfield, OH.....20
G.Likander, Kankakee, IL.....10
E.Šilgalis, Willoughby, OH.....10

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

mane”.

- Ar su Baliu Sruoga ir po karo tėvas bendraudavo?

- Ir man pačiam teko ben-drauti, kai jis ateidavo pas mus. Net girdėjau, kaip „Dievų miško” pirmąjį rankraštį tėvui skaitė vaikščiodamas po mūsų „saliono” kambarį. O jo balsas buvo labai skardus. Jis gana triukšmingai vaikščiojo po kambarį ir skaitė.

Bet didžiausias įvykis buvo, kai jis vieną dieną atėjo, toks labai išraudęs, aš jį įlei-dau, o jis, visas susinervinęs, trenkė šūsnį popierių ant stalo ir sako tėvui: „Žiūrėk. Koks tas „Dievų miškas”!” Kaip dabar matau: **raudonu rašalu subraukyti ištisi puslapiai**. Jis atėjo pas tėvą tiesiai iš „Glavlito” (tarybinė cenzūra - *red. past.*). Velniop, šaukia Sruoga, sudeginsiu, bet šitokio spausdint neduosiu. Atsimenu, kaip tėvas jį ramino. Geriau, sako, tokį spausdint, nei visai nespausdint. Ateis laikas - ga-lėsi spausdinti pilną variantą”.

Bet Sruoga buvo taip su-sijaudinęs, kad pasijuto visai blogai. Paguldėm ant sofos, o aš nubėgau į Mickevičiaus gatvę, kur gyveno gydytoja Steponaitienė, žinoma vi-daus ligų specialistė. Tai davė kažkokių lašiukų ir Sruoga atsigavo.

O paskui taip ir įvyko, kaip tėvas pranašavo, - buvo išspausdintas tas trumpasis, raudonai išbraukytas, varian-tas, o paskui ir tas pirmasis va-riantas, visas „Dievų miškas”.

- Tai galima sakyti, kad jūsų tėvas išgelbėjo „Dievų mišką”?

- Nedrįščiau taip sakyti, nes nežinau, kas nulėmė Sruogos apsisprendimą. Bet tėvo žo-džiai mano ausyse skamba labai aiškiai: dabar tu nors tokį išleisk, o paskui galėsi ir pilną. Tikėjo tėvas, kad toks laikas ateis.

pasipriešinimas jį mėginusiai užgniaužti imperijai, fragmentą.

Nuotraukoje mergina, iš-kilusi virš šalmuotų kareivių, išdidžiai laiko lietuvišką tris-palvę. Abiejų monetų aversuose vėliava spalvota. **LB-ELTA**

SPALVOTA TRISPALVĖ – ANT SAJŪDŽIO 25-MEČIUI SKIRTŲ MONETŲ

Lietuvos bankas Sąjūdžio įkūrimo 25-mečiui paminėti į apyvartą gegužės 31 d. pirmą-kart išleido 25 litų nominalo

monetą iš vadinamojo šiaurės aukso ir 50 litų sidabro monetą. Naujosios monetos pristaty-tos Vilniuje, prie skulptūros

SPORTAS

PASaulio lietuvių sporto žaidynės

Vilnius, birželio 14 d. (Delfi.lt). Kūno kultūros ir sporto departamente (KKSD) įvyko paskutinis posėdis, kuriame buvo aptartos IX Pasaulio lietuvių sporto žaidynės. Šiais metais jos pasižymės dalyvių gausa bei naujais renginiais. Šįmet, žaidynėms jau užsiregistravo 2538 sportininkai – kiek daugiau nei praėjusiais metais. Iš viso, su teisėjais, delegacijos nariais, tikimasi sulaukti 3400 svečių. IX Pasaulio lietuvių sporto žaidynių organizacinio komiteto vadovė Agnė Vanagienė teigė, kad rengiantis varžyboms didelių problemų buvo išvengta dėl kruopštaus pasirengimo. Viso, KKSD, žaidy-

nėms skyrė 2 mln. litų. „Finansinius reikalus jau žinojome prieš metus, turėjome patvirtintą biudžetą, todėl viską planavome pagal turimus pinigus. 1 mln. litų buvo skirta organizavimui, o likęs milijonas – Klaipėdos miesto savivaldybei, kad šį atnaujintų bazes ir infrastruktūrą“, – pasakojo žaidynių vadovė. A. Vanagienė neturėjo tiesaus atsakymo, ar žaidynės atsiperka. Jos teigimu, milijonas investuotas į Klaipėdos sporto bazes yra didelis plusas tolimesnei miesto sporto plėtrai. Atstovė taip pat nesutiko, kad žaidynės netenka savo prestižo. „Tą rodo didejantis dalyvių skaičius. Šiais metais

turėsime 200 dalyvių daugiau. Prisijungia naujos šalys – Suomija, Vokietija. Žaidynės nepraranda savo prasmės. Jų pagrindinis tikslas yra skatinti į užsienį emigravusius lietuvius atvykti į tėvynę“. Šiose žaidynėse netrūks naujovių – pirmą kartą jos organizuojamos Klaipėdoje. Dalyviai bus apgyventi 17 skirtingų viešbučių. A. Vanagienė sakė, kad bus pasirūpinta ir dalyvių laisvalaikio – planuojamos išvykos į Ventės ragą, Kuršių neriją, vakaras prie jūros su laužais ir muzikine programa. IX Pasaulio lietuvių sporto žaidynės vyks birželio 27-30 d., Klaipėdoje. Dalyviai rungsis 23 sporto šakose. Dar keturiose rungtyse dalyvaus neįgalieji sportininkai.

R. MEILUTYTĖ PAGERINO EUROPOS REKORDĄ

Birželio 11 d. Katalonijos sostinėje Barselonoje prasi-dėjo „Mare Nostrum“ plaukimo varžybų antras etapas. Jame startavo ir pajėgiausia Lietuvos plaukikė 16-metė kaunietė Rūta Meilutytė, kuri triumfavo moterų 50 m plaukimo krūtine varžybose. Finale lietuvė distanciją įveikė per 29,96 sek. ir pagerino Europos rekordą, kuris iki tol priklausė rusei Julijai Jefimovai (30,09 sek.). Iki naujojo pasaulio rekordo R. Meilutytei pritrūko mažiau nei 0,2 sek. - geriausias planetos rezultatas (29,8 sek.) priklauso JAV atstovei Jessicai Hardy. Mūsiškė antrą vietą užėmusią danę Moeller Rikkę Pedersen (31 sek.) aplenkė daugiau nei viena sekunde. 50 metrų plaukimo krūtine atrankoje R. Meilutytė distanciją įveikė per 31,22 sekundės ir pirmu rezultatu tarp 39-ių

dalyvių pateko į finalą. Birželio 8 d. R. Meilutytė „Mare Nostrum“ varžybų serijos pirmame etape Monake apgynė nugalėtojos titulą 100 metrų nuotolyje krūtine. Ji finale sugaišo 1:05,20 ir pagerino pačiai priklausiusį Europos rekordą (1:05,21). Ji ruošiasi svarbiausiam šios vasaros startui - liepos 19 - rugpjūčio 4 dienomis Barselonoje vyksiančiam pasaulio čempionatui. delfi.lt

Rūta Meilutytė. Reuters

P.S. TIRE Inc. Complete Front End Service

216 481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts Mufflers, Lube oil and Filter

OPEN

Mon. – Fri.: 8 am to 6 pm 866 E. 200th St. Sat.: 8 am to 4 pm Cleveland, OH 44119

TAUPA LITHUANIAN CREDIT UNION

SAVI PAS SAVUS Kviečiame visus į TAUPĄ

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM 767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p. Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p. Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p. Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$250,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)

SOVIETINIO GENOCIDO FORMULĖ

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro (LGGRTC) vadovės Teresės Birutės Burauskaitės vieši pasisakymai spaudoje, kad sovietų nusikaltimai turi genocido požymių, bet pilnai neatitinka genocido sąvokos, nes, jos nuomone, sovietų teroras yra ne genocidas, o nusikaltimas žmoniškumui ir karo nusikaltimai, esą genocidu galima vadinti tik žydų žudynes. Bandymas kvestionuoti sovietinio genocido Lietuvoje sąvoką sukėlė patyrusių genocidą visuomeninių organizacijų protestą.

Lietuvos Respublikos Baudžiamojo kodekso 99 straipsnyje nurodyta, kad „tas, kas siekdamas fiziškai sunaikinti visus ar dalį žmonių, priklausančių bet kuriai nacionalinei, etninei, rasinei, religinei, socialinei ar politinei grupei, organizavo, vadovavo ar dalyvavo juos žudant, kankinant, žalojant, trikdant jų protinį vystymąsi, deportuojant, kitaip sudarant tokias gyvenimo sąlygas, kad jos lėmė visų jų ar dalies žūtį, ribojo toms grupėms priklausančių žmonių gimstamumą ar prievarta perdavė jų vaikus kitoms grupėms, baudžiamas laisvės atėmimu nuo penkerių iki dvidešimties metų arba laisvės atėmimu iki gyvos galvos“.

2000-aisiais metais Vilniuje vykęs Tarptautinis Kongresas ir Visuomeninis Tribunolas pasmerkė komunistinių totalitarinių režimų nusikaltimus ir pripažino juos esant genocidu. Vėliau Lietuvos parlamentarų iniciatyva vyko daug tarptautinių konferencijų, forumų ir diskusijų kitose Europos šalyse, kurių metu pavyko atkreipti politikų ir visuomenės dėmesį į komunistinių režimų nusikaltimų mastus, pranokstančius nacių nusikaltimus.

Sovietinio genocido formulė paprasta ir labai aiški: kas neišpažįsta komunistinės ideologijos, yra priešas, o priešą reikia sunaikinti. Tai buvo

ne tik viešai deklaruojama pradedant mokyklomis, bet ir nenukrypstamai vykdoma. Sovietinio genocido formulė paprasta ir labai aiški: kas neišpažįsta komunistinės ideologijos, yra priešas, o priešą reikia sunaikinti. Tai buvo ne tik viešai deklaruojama pradedant mokyklomis, bet ir nenukrypstamai vykdoma.

Sovietinis genocidas ideologiniu pagrindu buvo specifinis, labiausiai išplėstas, nes apėmė visus imperijos žmones, tarp – jų priklausančius bet kuriai nacionalinei, etninei, rasinei, religinei, socialinei ar politinei grupei, buvo pats nuožmiausias, nes fiziškai naikino milijonus, naikino badu, šalčiu, alinančiu darbu, kankinimais, šūviais į pakaušį. Todėl sovietinio genocido prilyginimas tik nusikaltimams žmoniškumui ir karo nusikaltimams laikytinas nenuovokiui reiškinio vertinimu, sovietinio genocido ideologiniu pagrindu ignoravimu.

T.B.Burauskaitė taip pat ketina siūlyti Vyriausybei ir Seimui pervadinti Genocido aukų muziejų į Teroro ir pasipriešinimo muziejų, nes esą steigiant muziejų buvo padaryta „didelė klaida“. Čia dera priminti, kad muziejaus steigėjais buvo Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga bei Kultūros ministerija, todėl ir pavadinimo keitimo ar nekeitimo prerogatyva turėtų priklausyti šioms organizacijoms.

Lietuvos Politinių kalinių ir tremtinių sąjunga, suvokdama sovietinio genocido esmę, dėl bandymų kvestionuoti sovietinio genocido Lietuvoje sąvoką savo neigiamą nuomonę jau išreiškė, panašią nuomonę išreiškė Visuomeninių organizacijų asociacija krašto apsaugai remti.

Algimantas Zolubas

(Red. pastaba. Paruošus laikraštį spausdinimui, gautas šis straipsnis, todėl tebuvo galima atspausdinti šiame puslapyje).

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr. William J. Jakubs Jr. Stephen Waite

Licenzijuoti direktoriai ir balzamautojai

936 East 185th Street, Cleveland, OH 44119 36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, OH 44095 Telefonas (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama, Teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.